

บทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของ ศึกษานิเทศก์ตามทัศนะของ ครูประจำการ
และผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์

ของ

พรทิพย์ ไวยโกศา

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร. 3921575, 3915058

3 S.A. 2524

เสนอต่อมหาวิทยาสัยศรีนครินทรวิโรฒ ประธานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

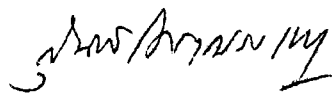
มีนาคม 2524

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาสัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำบัณฑิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปัญหานี้
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับ เป็นส่วนหนึ่งของการ ศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิตของ
มหา วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

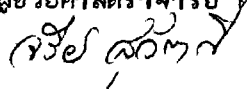
คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา)

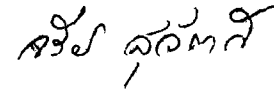
กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จรีย์ สู้ตติ)

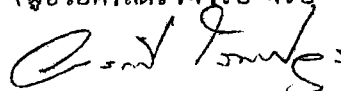
ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จรีย์ สู้ตติ)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรณิ โสัมประบุร)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับความกรุณาแนะนำอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวัทธิ ผู้วิสัยชาญซึ่งในความกรุณา และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรณี โส่มประยูร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สัมสร วงษ์อุ้น้อย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทองหล่อ วิภาวีน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ หน่วย 1 อาจารย์สมเจตน์ คงไม้ไผ่ และ อาจารย์บุญผดุง ไวสุ๊กรีก ซึ่งกรุณาให้ข้อเสนอแนะในการสร้างแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณท่านศึกษานิเทศก์เขตที่อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นอย่างดี ตลอดจนคณะครูใหญ่และครูจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

พรทิพย์ ไวยโกศา

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	จุดมุ่งหมายของการวิจัย	3
	ความสำคัญของการวิจัย	3
	ขอบเขตของการวิจัย	4
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	คำนิยามของการนิเทศการศึกษา	7
	หน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์	9
	ทักษะของครูและผู้บริหารการศึกษาที่มีต่อศึกษานิเทศก์	13
	ความสัมพันธ์ของบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้ทำการ นิเทศการศึกษา	19
	สมมติฐานในการวิจัย	23
3	วิธีดำเนินการวิจัย	24
	กลุ่มตัวอย่าง	24
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	24
	วิธีจัดกระทำข้อมูล	26
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	26

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	28
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	28
การวิเคราะห์ข้อมูล	28
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	42
จุดมุ่งหมายในการวิจัย	42
วิธีดำเนินการวิจัย	42
การวิเคราะห์ข้อมูล	42
อภิปรายผล	44
ข้อเสนอแนะทั่วไป	52
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	53
บรรณานุกรม	55
ภาคผนวก	60
ก. แบบสอบถาม	61
ข. โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	62

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	ผลการเปรียบเทียบที่คะแนนต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง ครูประจำการที่มีประสบการณ์น้อย ประสบการณ์ปานกลาง และประสบการณ์มาก	30
2	ผลการเปรียบเทียบที่คะแนนต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง ครูประจำการที่มีประสบการณ์น้อย ประสบการณ์ปานกลาง และประสบการณ์มาก	31
3	ผลการเปรียบเทียบที่คะแนนต่อบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ด้านงานวิเคราะห์ หลักสูตร ระหว่างครูประจำการที่มีประสบการณ์น้อย ประสบการณ์ปานกลาง และประสบการณ์มาก	32
4	ผลการเปรียบเทียบที่คะแนนต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง ครูประจำการที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีกับวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	33
5	ผลการเปรียบเทียบที่คะแนนต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง ครูประจำการที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีกับวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	34
6	ผลการเปรียบเทียบที่คะแนนต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อย ประสบการณ์ปานกลาง และ ประสบการณ์มาก	35
7	ผลการเปรียบเทียบที่คะแนนต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อย ประสบการณ์ปานกลาง และประสบการณ์ ประสบการณ์มาก	36
8	ผลการเปรียบเทียบที่คะแนนต่อบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ ด้านงานวิเคราะห์ หลักสูตร ระหว่างผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อย ประสบการณ์ปานกลาง และประสบการณ์มาก	37

9	ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีกับวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	38
10	ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป . . .	39
11	ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง ครูประจำการกับผู้บริหารในโรงเรียน	40
12	ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง ครูประจำการกับผู้บริหารในโรงเรียน	41
13	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแต่ละด้าน	79
14	คำอธิบายจำแนกเป็นรายข้อ	80

ฉันทนา

หน่วยศึกษานิเทศก์ตั้งขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความช่วยเหลือครูด้านวิชาการ และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา โดยมีศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาตามโรงเรียน เพื่อให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาด้านการเรียนการสอน ในปัจจุบันนี้ หลักสูตรระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ได้เปลี่ยนมาใช้หลักสูตรฉบับ 2521 ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเนื้อหาวิชา วิธีการสอน และการประเมินผล ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ย่อมเป็นปัญหาสำหรับครูและผู้บริหารในโรงเรียนอย่างมาก โดยเฉพาะครูที่สอนในระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่ต้องสอนไม่ต่ำกว่า สัปดาห์ละ 20 ชั่วโมง ครูบางกลุ่มที่สอนอยู่ในถิ่นทุรกันดารต้องสอนถึงสัปดาห์ละ 25 ชั่วโมง ก็มี (กรมสามัญศึกษา 2505 : 10 - 12) เนื่องจากการสอนและอบรมเด็กมีมากดังกล่าว ครูเหล่านี้ ส่วนใหญ่จึงไม่สามารถที่จะติดตามความเจริญก้าวหน้าหรือความเปลี่ยนแปลงได้ทัน ดังนั้น ศึกษานิเทศก์จึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมาก ในการให้บริการนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สำหรับการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยมีศึกษานิเทศก์ กรุงเทพมหานคร รับผิดชอบด้านการนิเทศการศึกษา ตามระเบียบราชการกระทรวงมหาดไทย ฉบับวันที่ 13 ธันวาคม 2517 ปัจจุบันนี้สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีโรงเรียนอยู่ในความรับผิดชอบ 406 โรงเรียน จำนวนครูอาจารย์ประมาณ 13,000 คน จำนวนนักเรียนประมาณ 220,000 คน (พจนานุกรม 2521 : 24 - 26) แต่มีอัตราศึกษานิเทศก์ประจำทั้งหกหน่วยเพียง 45 คน คิดเป็นอัตราส่วนศึกษานิเทศก์หนึ่งคนต่อครู 289 คน ซึ่งตามเกณฑ์มาตรฐานกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้ศึกษานิเทศก์หนึ่งคนต่อครู 100 คน การที่ศึกษานิเทศก์รับผิดชอบงานมากเกินไป ก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาด้วย สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหามานานแล้ว ซึ่งกลุ่มนิสิตปริญญาโท เอกประถมศึกษา

(รายงานวิจัยประมาณ 641 : 2522 : 4) ได้สรุปปัญหาด้านการนิเทศการศึกษาของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรุงเทพมหานคร ไว้ดังนี้

1. เขตรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์บางหน่วยกว้างเกินไป โดยปกติ หนึ่งหน่วยควรรับผิดชอบการนิเทศ ไม่ควรเกิน 52 โรงเรียน

2. บุคลากรไม่เพียงพอ อัตราศึกษานิเทศก์ต่อจำนวนครูไม่ควรเกิน 1 : 100

3. การออกปฏิบัติการณ์ในบางท้องถิ่น การคมนาคม ไร้สะดวก เช่น เขตหนองจอก มีบุรี ทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายและเวลามากเกินความจำเป็น

สำหรับผู้รับบริการนิเทศ ซึ่งได้แก่ ครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีทัศนคติต่อการทำงานของศึกษานิเทศก์ ในลักษณะแตกต่างจากที่ศึกษานิเทศก์มองตนเอง ซึ่ง ครูบ๊อม บางกะปิ (ครูบ๊อม บางกะปิ 2521 : 23) ได้สรุปว่า

1. การตรวจเยี่ยมโรงเรียน สภาพการทำงานของศึกษานิเทศก์ มีใช้อยู่ในที่ทำงานเท่านั้น ต้องไปทำงานในหน้าที่ร่วมกับครูที่โรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ แต่สัปดาห์ที่ศึกษานิเทศก์ไม่สามารถไปเยี่ยมโรงเรียนได้ทุกครั้งเพราะ

1.1 งานเร่งด่วนและงานแทรกซ้อนของผู้บริหารระดับสูงที่มอบหมายให้ศึกษานิเทศก์ ทำให้เสียสัปดาห์ในระยะเวลาที่กำหนด

1.2 โครงการต่าง ๆ เช่น โครงการอบรมครู อบรมผู้บริหารของศึกษานิเทศก์ ต้องใช้เวลาติดต่อกับหน่วยต่าง ๆ ตั้งแต่งานขึ้นพื้นฐานจนกว่าจะเสร็จโครงการอบรม

1.3 เป็นวิทยากรในแต่ละกลุ่มโรงเรียน ที่จัดการประชุมอบรมครูภายในโรงเรียน เมื่อการทำงานของศึกษานิเทศก์เป็นเช่นนี้ ก่อให้เกิดความรวดเร็วในการสื่อสารระหว่างหน่วยศึกษานิเทศก์กับโรงเรียนเป็นเหตุให้ครูไม่มีโอกาสได้พบทวนและรับรู้การทำงานของศึกษานิเทศก์ จึงมองบทบาทการทำงานของศึกษานิเทศก์ด้วยความสับสน

2. ศึกษานิเทศก์ไม่มีงานทำ

งานนิเทศเป็นงานที่ต้องออกตรวจเยี่ยมโรงเรียน ไม่ได้อยู่ในที่ทำงาน เมื่อครูไปติดต่อราชการกับศึกษานิเทศก์แล้วไม่พบ ต่างก็คิดว่าศึกษานิเทศก์ไม่มีงานทำ เพราะถ้ามีงานทำคงอยู่กับโต๊ะ ซึ่งเป็นการมองจากครูฝ่ายเดียวที่ห่างจากความเป็นจริง

งานนิเทศการศึกษา เป็นงานที่ใกล้ชิดกับครูและนักเรียนมากที่สุด แต่เพราะความเห็นต่างในหน้าที่บางขณะเวลา สืบเนื่องมาจากงานเร่งด่วนงานแทรกซ้อน หรืองานนโยบายของผู้บริหาร ทำให้ครูมองศึกษานิเทศก์ว่าไม่ยอมรับดูแลเยี่ยมโรงเรียนบ้าง ไม่มีการกำกับ ซึ่งเป็นการมองเพียงฝ่ายเดียว อาจสับสน ขาดความแน่นอนได้ ด้วยเหตุนี้เป็นการชี้ให้เห็นว่าปัญหาด้านการให้บริการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์และบุคลากรไม่เข้าใจบทบาทของศึกษานิเทศก์ มีผลอย่างมากต่อการจัดบริการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาบทบาทในด้านการให้บริการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามทัศนะของครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียน ผลจากการศึกษาเรื่องนี้ คาดว่าจะมีผลให้ครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียนได้เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ชัดเจนขึ้น และเข้ามาใช้บริการนิเทศการศึกษามากขึ้น อีกประการหนึ่ง เพื่อที่ศึกษานิเทศก์จะได้จัดบริการนิเทศการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการมากยิ่งขึ้น

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนะของครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ทุกด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของครูประจำการที่มีวุฒิทางการศึกษาและประสบการณ์ต่างกัน มีต่อบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังในงานแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์
3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาและประสบการณ์ต่างกัน มีต่อบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังในงานแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์
4. เพื่อเปรียบเทียบระหว่างทัศนะของครูประจำการ กับผู้บริหารในโรงเรียนมีต่อบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังในงานแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อเป็นข้อมูลที่จะเสนอแนะต่อหน่วยศึกษานิเทศก์ให้ทราบถึงปัญหา ความต้องการบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์ตามทัศนะของครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียน

2. เพื่อเป็นแรงกระตุ้นศึกษานิเทศก์ให้ให้บริการนิเทศได้สอดคล้องตามความต้องการของครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนในโรงเรียน

3. ผลการวิจัยนี้คาดว่าจะ成为ประโยชน์ต่อผู้บริหารระดับสูงของหน่วยศึกษานิเทศก์ที่จะนำไปใช้ในการวางแผนและดำเนินการร่วมกับศึกษานิเทศก์ เพื่อปรับปรุงงานด้านการนิเทศการศึกษาแก่ครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียน

4. เพื่อให้ครูได้เข้าใจบทบาทที่แท้จริงของศึกษานิเทศก์ ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียน ในการใช้บริการนิเทศการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มประชากร ได้แก่ ครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2523

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มดังนี้

2.1 ครูประจำการในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 140 คน

2.2 ผู้บริหารในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 101 คน

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ

3.1.1 สถานภาพของครู

3.1.2 ประสบการณ์

3.1.3 วุฒิต่างการศึกษา

3.2 ตัวแปรตาม คือ ทัศนคติที่มีต่อบทบาทของศึกษานิเทศก์ ได้แก่

3.2.1 บทบาทที่เป็นจริง

3.2.2 บทบาทที่คาดหวัง

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทบาทของศึกษานิเทศก์ หมายถึง การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์
สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1.1 การนิเทศการศึกษา ได้แก่ การออกตรวจเยี่ยมโรงเรียน การจัดทำ
วิธีสอนแบบใหม่ ให้คำแนะนำช่วยเหลือทางวิชาการ
- 1.2 งานวางแผน ได้แก่ การกำหนดโครงการและแผนปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา
- 1.3 พัฒนาการการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงคุณภาพบุคลากร และระบบการ
ที่มีคุณค่า โดยการคัดเลือกกรรมการสัมมนาครู การจัดทำสื่อการสอน
- 1.4 งานวิเคราะห์หลักสูตร ได้แก่ การศึกษาหลักสูตรเพื่อแนะนำชี้แจงแก่ทาง
โรงเรียนให้สามารถใช้หลักสูตรอย่างได้ผล เสนอแนะการเลือกกิจกรรมและอุปกรณ์ประกอบหลักสูตร
ให้เหมาะสม
- 1.5 งานบริการการศึกษา ได้แก่ งานผลิต โครงการสอน คู่มือครู และหนังสือ
อ่านประกอบ การผลิตและใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน และการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับ
สำนักงานศึกษา
- ✓ 1.6 งานสถิติและค้นคว้าวิจัย ได้แก่ การเก็บข้อมูลจากโรงเรียน เพื่อให้ได้ตัวเลข
ที่ถูกต้อง พินิจเหตุการณ์ มาวิจัยหาแนวคิดใหม่ ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการสอน
- 1.7 งานติดตามและประเมินผลนักเรียน เช่น การเสนอแนะวิธีจัดทำข้อสอบมาตรฐาน
เพื่อให้ทางโรงเรียนนำไปใช้

2. บทบาทที่เป็นจริง หมายถึง การปฏิบัติงานที่กระทำอยู่จริงตามหน้าที่ทั้ง 7 ด้านของ
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร

3. บทบาทที่คาดหวัง หมายถึง สิ่งที่เราควรกระทำในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์
สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร

4. ทัศนะของครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียน หมายถึง ทัศนคติของครูประจำการ
และผู้บริหารในโรงเรียน ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร

5. ครูประจำการ หมายถึง ข้าราชการกรุงเทพมหานคร ตำแหน่งครูและอาจารย์ ซึ่งทำหน้าที่สอนอยู่ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

6. ผู้บริหารในโรงเรียน หมายถึง ข้าราชการกรุงเทพมหานคร ตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ ซึ่งทำหน้าที่บริหารการศึกษาอยู่ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

7. ประสบการณ์ หมายถึง ระยะเวลาที่ครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียนได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่เริ่มปฏิบัติงานจนถึงวันที่ตอบแบบสอบถาม

ประสบการณ์ แบ่งออกเป็นสามช่วง คือ

7.1 ประสบการณ์น้อย ได้แก่ ระยะเวลาต่ำกว่าสามปีลงมา

7.2 ประสบการณ์ปานกลาง ได้แก่ ระยะเวลา 3 - 5 ปี

7.3 ประสบการณ์มาก ได้แก่ ระยะเวลาห้าปีขึ้นไป

8. วุฒทางการศึกษา หมายถึง ระดับทางการศึกษาขั้นสุดท้ายของผู้ตอบ

วุฒทางการศึกษาแบ่งออกเป็นสองระดับ คือ

8.1 ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

8.2 ต่ำกว่าปริญญาตรีลงมา

9. สถานภาพของครู หมายถึง การปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่ของครู แบ่งออกเป็นสองระดับ คือ

9.1 ครูประจำการ

9.2 ผู้บริหารในโรงเรียน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็นหัวข้อดังนี้

1. คำนิยามของการนิเทศการศึกษา
2. หน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์
 - 2.1 เอกสารต่างประเทศ
 - 2.2 เอกสารในประเทศ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนะของครูและผู้บริหารการศึกษาที่มีต่อศึกษานิเทศก์
 - 3.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยในประเทศ
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของผู้ทำการนิเทศการศึกษา
 - 4.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยในประเทศ

1. คำนิยามของการนิเทศการศึกษา

นักการศึกษานหลายคนได้ให้คำนิยาม การนิเทศการศึกษาไว้สอดคล้องกันดังนี้

อดัมส์ และ ดิกกี (Adams and Dickey. 1953 : 22) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษา คือ แผนงานที่จัดทำขึ้นเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ส่วน วิลส์ (Wiles. 1957 : 10) มีความเห็นว่าการนิเทศการศึกษา คือ ความช่วยเหลือในการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ดีขึ้น เช่นเดียวกับ กูด (Good. 1957 : 599) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง ความพยายามหลายอย่างของผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาที่จะช่วยแนะนำครูให้สามารถปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น ส่วน เบอร์ตัน และ บรูดเนอร์ (Burton and Brueckner. 1955 : 11) ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษา คือ

กลวิธีของผู้เชี่ยวชาญในการจะให้บริการเกี่ยวกับการปรับปรุง การสอนด้วยความร่วมมือของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหลายฝ่าย เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามแก่เด็ก

สำหรับนักการศึกษาไทย เช่น ล่าย ภานุรัตน์ (ล่าย ภานุรัตน์ 2511 : 11 - 13) มีความเห็นว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง ความพยายามอย่างหนึ่งในหลาย ๆ อย่าง ที่จะช่วยส่งเสริมให้การศึกษาที่มีคุณภาพทั้งด้านการเรียนการสอน เช่นเดียวกับ พงษ์ หันนาสินทร์ (พงษ์ หันนาสินทร์ 2513 : 148) เห็นว่าการนิเทศการศึกษา มีจุดมุ่งหมายสำคัญอยู่ที่การปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ซึ่งตรงกับ อาคม สันตสุนทร (อาคม สันตสุนทร 2519 : 10) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีถึง การจัดกิจกรรมที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอน หรือเพื่อส่งเสริมในการทำงานของครู รวมทั้งให้ครูเกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพ และเกิดผลต่อการศึกษาของเด็กมีประสิทธิภาพขึ้น

ส่วนด้านความหมายของศึกษานิเทศก์ วิจิตร วรตบางกูร และ สุพิชญา ธีระกุล (วิจิตร วรตบางกูร และ สุพิชญา ธีระกุล 2520 : 80) นิยามไว้ว่า ศึกษานิเทศก์ (Supervisor) คือ ผู้ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ อบรม สนิทบาล และ สมศักดิ์ ศรีมานะอินทร์ (อบรม สนิทบาล และ สมศักดิ์ ศรีมานะอินทร์ 2521 : 2) เห็นว่า ศึกษานิเทศก์ คือ ผู้ที่แนะนำเกี่ยวกับการเรียน นอกจากนี้ ฟรานเซท (Franseth. 1961 : 23 - 28) ได้เสนอแนะหลักการนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศจะให้ผลสูงส่งในการปรับปรุงการเรียนการสอนก็ต่อเมื่อการนิเทศได้ให้ความสำคัญแก่วิธีการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลและตั้งอยู่บนจุดมุ่งหมายที่แน่นอนซึ่ง คณะครูและศึกษานิเทศก์ได้ตกลงร่วมกัน การนิเทศจะมีความหมายสำหรับครูก็ต่อเมื่อการนิเทศได้แสดงให้เห็นว่าเป็นสิ่งเกี่ยวข้องและมีผลต่อผู้รับการนิเทศโดยตรง คือ ต้องให้ครูมีส่วนร่วมในการพิจารณาว่าจะให้ศึกษานิเทศก์ ช่วยในเรื่องที่ตรงกับความต้องการของตน

สรุปว่า การนิเทศการศึกษา คือ การดำเนินการทุกอย่างที่จะช่วยการเรียนการสอนเป็นไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ และเพิ่มไปตามความมุ่งหมายของทางการศึกษาที่ได้กำหนดไว้

2. หน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์

หน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ ได้มีผู้กล่าวไว้ดังนี้

2.1 เอกสารต่างประเทศ

ไวลส์ (Wiles. 1957 : 10 - 26) แสดงความเห็นว่หน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ รวมเป็นหลักใหญ่ ๆ ห้าประการ คือ

1. ส่งเสริมทักษะการเป็นผู้นำ
2. ส่งเสริมทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์
3. ส่งเสริมทักษะขบวนการหมู่พวก
4. ส่งเสริมทักษะการบริหารงานบุคคล
5. ส่งเสริมทักษะการประเมินผลการศึกษา

แฮริส และ ลิบา (Harris and Liba. 1960 : 1442) ได้รวบรวมหน้าที่และความรับผิดชอบขึ้นพื้นฐานของศึกษานิเทศก์ คือ การปรับปรุงการสอน ส่วน กรีน (Gwynn. 1964 : 10 - 31) ได้สรุปหน้าที่สำคัญของศึกษานิเทศก์ไว้สามประการ คือ

1. การช่วยเหลือครู
2. การประสานงานและการแสวงหาบุคคลมาช่วยการสอนในโรงเรียน
3. เป็นวิทยากรช่วยเหลือศึกษานิเทศกรและผู้บริหารอื่น ๆ

ส่วน แฮริส (Harris. 1963 : 13 - 14) ได้เสนอความคิดเพิ่มไว้ในอีกต่างจากคนอื่น โดยเสนอหน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ไว้ 10 ประการ คือ

1. การพัฒนาหลักสูตร
2. การสอน
3. ขบวนการหมู่พวก
4. การอำนวยความสะดวก
5. อุปกรณ์การสอน

6. การบริหารการศึกษา
7. การปฏิรูปเทคโนโลยีใหม่
8. การช่วยเหลือบริการพิเศษ
9. การพัฒนาความสัมพันธ์กับชุมชน
10. การประเมินผล

2.2 เอกสารในประเทศ

ศึกษานิเทศก์ มีหน้าที่และความรับผิดชอบด้านปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งแยกออกเป็นงานลักษณะต่าง ๆ ได้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 24)

1. ไปตรวจเยี่ยมและดูสภาพการดำเนินงานด้านวิชาการ แนะนำหรือให้คำปรึกษาที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการที่ถูกต้องตามหลักสูตรและหลักวิชาการ ตลอดจนรายงานสภาพของการศึกษาให้ผู้รับผิดชอบได้ทราบ

2. ดำเนินการในเรื่องเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร อันจะทำให้ครูสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามเป้าหมายของหลักสูตร ซึ่งอาจทำได้โดยการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง ประชุม อบรมสัมมนา ทำเอกสาร คู่มือครู วัสดุ และนวัตกรรมต่าง ๆ รวมทั้งประเมินผลการศึกษา

3. ร่วมมือในการทำหลักสูตร เพื่อให้กระทรวงศึกษาธิการมีหลักสูตรที่ถูกต้อง

4. ช่วยเหลือผู้บริหารในด้านต่าง ๆ

สำหรับการนิเทศโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

หน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

กระทรวงมหาดไทย ได้ออกประกาศเรื่องการจัดระเบียบราชการของกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2517 ซึ่งแบ่งส่วนราชการสำนักงานศึกษาใหม่ ซึ่งสำนักงานศึกษานิเทศก์เป็นหน่วยงานทางวิชาการมีหน้าที่รับผิดชอบด้านการปรับปรุงและส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน

สังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งส่วนงานออกเป็นหน่วยงานต่าง ๆ หกหน่วย และหน่วยธุรการอีก
หนึ่งหน่วย หน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ได้แก่

1. ฝ่ายปฏิบัติการนิเทศการศึกษา คือ งานที่ศึกษานิเทศก์ออกดำเนินการที่โรงเรียน
ในลักษณะนี้ คือ

1.1 ออกเยี่ยมโรงเรียนหาข้อมูลและรวบรวมปัญหาต่าง ๆ ทั้งด้านวิชาการและอื่น ๆ
ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำโครงการช่วยเหลือทางวิชาการสำหรับโรงเรียนตามสถานะที่เป็นจริง

1.2 ให้คำแนะนำและร่วมมือกับโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดระบบงานนิเทศขึ้นเอง
ในโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียน และระหว่างกลุ่มโรงเรียน

1.3 เสนอแนะหรือจัดการทดลอง หรือจัดให้มีการสาธิตวิธีการสอนรูปแบบใหม่เพื่อ
ให้เป็นแนวทางปฏิบัติการของโรงเรียน

2. ฝ่ายวิชาการ คือ งานภาคทฤษฎีการศึกษาพัฒนา มีบทบาทสำคัญต่องานด้านปฏิบัติการ
จำแนกออกเป็นหกงาน คือ

2.1 งานวางแผน คือ การกำหนดโครงการและแผนปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ทั้ง
ฝ่ายปฏิบัติการและฝ่ายวิชาการ

2.2 งานพัฒนาการเรียนการสอน เน้นด้านคุณภาพบุคลากร และระบบการสอนที่มี
คุณค่าโดยการจัดฝึกอบรม สัมมนาครู และเจ้าหน้าที่การศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสำธิต
การสอนวิธีใหม่ ๆ ด้วย

2.3 งานวิเคราะห์หลักสูตร คือ การศึกษาระดับหลักสูตร เพื่อแนะนำชี้แจงโรงเรียนให้
สามารถใช้หลักสูตรอย่างได้ผล ตรงตามเป้าหมายระดับชาติ และให้สามารถปรับปรุงหลักสูตร
ให้เข้ากับสภาพแวดล้อม รวมทั้งการเสนอแนะการเลือกกิจกรรมและอุปกรณ์ประกอบหลักสูตรให้
เหมาะสม

2.4 งานบริการการศึกษา คือ งานที่หน่วยศึกษานิเทศก์จะจัดบริการให้แก่โรงเรียน
ในเรื่องต่อไปนี้ คือ

2.4.1 การผลิตเอกสารทางวิชาการ เช่น โครงการสอน คู่มือครูตามกลุ่มวิชา
ต่าง ๆ การจัดทัศนังสื่อแบบเรียน หนังสืออ่านประกอบ ฯลฯ

2.4.2 การเสนอแนะการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณค่าทางการศึกษา ให้คำแนะนำวิธีผลิตอุปกรณ์ต่าง ๆ และเสนอแหล่งที่โรงเรียนจะจัดหาอุปกรณ์ได้

2.4.3 การแนะแนวแก่นักเรียน ครู และผู้บริหารในเรื่องต่าง ๆ

2.4.4 การประสานงานระหว่างโรงเรียน และสำนักงานการศึกษา

2.5 งานสถิติและค้นคว้าวิจัย คือ การเก็บข้อมูลต่าง ๆ จากโรงเรียนให้ได้ตัวเลขที่ถูกต้อง และทันเหตุการณ์ นำมาวิเคราะห์แนวโน้มที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนต่อไป

2.6 งานติดตามและประเมินผล คือ การประเมินผลการเรียนของนักเรียน มีการเสนอแนะวิธีการและจัดทำข้อทดสอบ รวมทั้งจัดทำข้อสอบมาตรฐานเพื่อให้โรงเรียนได้นำไปวัดผลอย่างมีประสิทธิภาพ

เขตความรับผิดชอบและจำนวนศึกษานิเทศก์ ของหน่วยศึกษานิเทศก์ทั้งหกหน่วยงานมีดังนี้

หน่วยศึกษานิเทศก์ 1 นิเทศในโรงเรียนเขตพระนคร ป้อมปราบฯ ปทุมวัน สัมพันธวงศ์ บางรัก ย่านนาวา ดุสิต พญาไท และห้วยขวาง จำนวน 70 โรงเรียน มีบุคลากรออกปฏิบัติงานนิเทศหกคน

หน่วยศึกษานิเทศก์ 2 นิเทศในโรงเรียนเขตคลองสาม ธนบุรี บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ รวม 53 โรงเรียน มีบุคลากรเจ็ดคน

หน่วยศึกษานิเทศก์ 3 นิเทศในโรงเรียนเขตพระโขนง บางกะปิ และลาดกระบัง รวม 96 โรงเรียน มีบุคลากรแปดคน

หน่วยศึกษานิเทศก์ 4 นิเทศในโรงเรียนเขตบางเขน มีนบุรี และหนองจอก รวม 91 โรงเรียน มีบุคลากรเจ็ดคน

หน่วยศึกษานิเทศก์ 5 นิเทศในโรงเรียนเขตตลิ่งชัน ภาษีเจริญ และหนองแขม รวม 50 โรงเรียน มีบุคลากรเก้าคน

หน่วยศึกษานิเทศก์ 6 นิเทศในโรงเรียนเขตบางขุนเทียน และราชบุรีบูรณะ รวม 46 โรงเรียน มีบุคลากรแปดคน (สถิติจำนวนโรงเรียน 2522 : 1 - 2) รวมอัตราศึกษานิเทศก์ประจำทั้งหกหน่วย 45 คน

แนวดำเนินการของหน่วยศึกษานิเทศก์

1. สัปดาห์โครงการต่าง ๆ ตามลักษณะงานในขอบข่าย โดยคำนึงถึงสภาพความจำเป็นของโรงเรียน
 2. ประสานงานอย่างใกล้ชิดกับกลุ่มโรงเรียนในการกำหนดรายละเอียดของโครงการบางอย่างและขึ้นปฏิบัติการ
 3. การนิเทศการศึกษาจะดำเนินการที่โรงเรียนประมาณกลุ่มเป็นหลัก นอกจากบางกรณีที่มีโครงการพิเศษเฉพาะโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่ง เพื่อส่งเสริมให้เกิดระบบการนิเทศในกลุ่มโรงเรียนเองอย่างทั่วถึง
 4. มีการประเมินผลงานของโครงการต่าง ๆ ตามระยะที่กำหนดในโครงการหนึ่ง ๆ เพื่อนำผลมาปรับปรุงงานต่อไป (สำหรับการศึกษา ม.ป.ป. : 6 - 14)
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติของครูและผู้บริหารการศึกษาที่มีต่อศึกษานิเทศก์

3.1 การวิจัยต่างประเทศ

ในปี 1957 ดอดส์ (Dodds. 1957 : 113 - 119) ได้วิจัยเรื่องการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา รัฐอินเดียนา ปรากฏว่าศึกษานิเทศกรจำนวนมากกว่าครึ่งมีความเห็นว่าไม่มีเงินพอที่จะจ้างศึกษานิเทศก์ไว้ประจำโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ส่วนมากเคยเป็นครูใหญ่ในโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนน้อยที่ได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์ ส่วนใหญ่จะได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศกร และผู้วิจัยยังพบว่าศึกษานิเทศกรบางคนไม่เห็นคุณค่าของการนิเทศในโรงเรียนระดับประถมศึกษา

ต่อมาในปี 1970 คาร์ลตัน (Carlton. 1970 : 4406-A) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของศึกษานิเทศก์ที่เป็นอยู่จริง ๆ และตามอุดมคติของครูประจำบาลและครูใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษา ในรัฐฟลอริดา พบว่าบทบาทที่เป็นจริงได้แก่ ช่วยเหลือด้านพัฒนาโครงการสอน ช่วยเหลืองานด้านการบริหาร มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน ให้ความร่วมมือในการประชุมอบรมครู และช่วยเหลือในการคัดเลือกแบบเรียน สำหรับบทบาทของศึกษานิเทศก์ในอุดมคตินี้

เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานต่อไปนี้ คือ การวางแผนและเตรียมการ เยี่ยมเยียนโรงเรียน เพื่อสังเกต การสอนของครู ช่วยเหลือครูในการจัดหา วัสดุสื่อ และ การใช้อุปกรณ์การสอน ร่วมมือกับครู ในการจัดทำโครงการสอน

3.2 การวิจัยในประเทศ

การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ได้มีผู้สนใจศึกษาไว้หลายท่าน เช่น

บุรณียก แสงศิริกุล ได้ศึกษาหน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ส่วนกลางใน กระทรวงศึกษาธิการ (บุรณียก แสงศิริกุล 2512 : 84 - 86) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร 70 คน คือ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่สังกัดโรงเรียนจาก กรมฝึกหัดครู กรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา และกลุ่มศึกษานิเทศก์ 141 คน เก็บข้อมูลจาก การสัมภาษณ์และแบบสอบถามเกี่ยวกับงานปฏิบัติที่เป็นจริง และงานปฏิบัติที่คาดหวัง พบว่างานที่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่จริง เรียงตามลำดับมากไปหาน้อยดังนี้

1. ตรวจสอบและนิเทศงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
2. จัดประชุมสัมมนา และฝึกอบรมครูประจำการ
3. วางโครงการนิเทศการศึกษา
4. นิเทศการใช้คู่มือครู หลักสูตร โครงการสอนและประมวลการสอน
5. นิเทศและติดตามผลงานของศึกษานิเทศก์และครู
6. พัฒนาคู่มือครู หลักสูตร โครงการสอน และประมวลการสอน
7. เยี่ยมเยียนชั้นเรียนและโรงเรียน
8. ให้คำปรึกษาแก่ครูเป็นรายบุคคลและเป็นหมู่คณะ
9. สังเกตการสอนของครูและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนการสอน
- 10.ผลิตและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการและอุปกรณ์ทางการศึกษา

หน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ตามอุดมคติของศึกษานิเทศก์เอง และหน้าที่ความ รับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ตามอุดมคติของผู้บริหารที่อยู่ในระดับความสำคัญสูงตรง กันมีดังนี้

1. จัดประชุมสัมมนา และฝึกอบรมครูประจำการ
2. พัฒนาครูมือครู หลักสูตร โครงการสอนและประมวลการสอน
3. ช่วยประสานงานระหว่างฝ่ายบริหาร กับฝ่ายวิชาการ
4. สืบ รวบรวมปัญหาและอุปสรรคการนิเทศ
5. นิเทศการใช้ครูมือครู หลักสูตร โครงการสอน และประมวลการสอน
6. นำผลงานวิจัยที่มกประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเรียนและการสอน
7. ตรวจสอบและนิเทศงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
8. วาง โครงการนิเทศการศึกษา
9. ทดลองและค้นคว้า เทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ
10. สืบ รวบรวมปัญหาและอุปสรรคทางการเรียนการสอน
11. ให้คำปรึกษาแก่ครู เป็นรายบุคคลและเป็นหมู่คณะ
12. ส่ง เสนอการเลื่อนของครูและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนการสอน
13. นิเทศและติดตามผลงานครู
14. เสนอแนะการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอน

ต่อมา ธีรเทพ ทองสถิตย์ ได้สำรวจความคิดเห็นของครูประถมศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ (ธีรเทพ ทองสถิตย์ 2515 : 173 - 180) โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในเขตอำเภอเมืองทั้งแปดจังหวัดในภาคการศึกษา 7 จังหวัดละ 30 คน เป็นครูกรมสามัญศึกษา เทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด อย่างละ 10 คน เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ดังนี้

1. ศึกษานิเทศก์ควรมีอายุระหว่าง 30 - 50 ปี มีวุฒิทางการศึกษาอย่างต่ำปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการสอนมาแล้วอย่างน้อยห้าปี และควรนิเทศได้ไม่ต่ำกว่าสามวิชา
2. ด้านการปฏิบัติงานจริง ปรากฏว่าศึกษานิเทศก์ตรวจเยี่ยมโรงเรียนน้อยมาก ไม่สนใจความต้องการของครู
3. สิ่งที่ครูคาดหวังให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติ ได้แก่ การให้คำแนะนำบ่อย ๆ และเป็นกันเองกับครู

4. ผลการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ช่วยแก้ไขปัญหาด้านการเรียนการสอนได้เพียงเล็กน้อย และช่วยปรับปรุงคุณภาพการศึกษาได้ในระดับปานกลาง

5. ผลการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ด้านการแนะแนวเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ปรากฏว่าครูต้องการมาก แต่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติน้อย ด้านการมอบสัมภาระ ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติได้ตรงตามความต้องการของครู แต่การแสดงตนเป็นสมมติ ก้าวก่ายใน เรื่องของผู้อื่น ยังมีอยู่ ซึ่งครูไม่ต้องการ ด้านการผลิตและทำประมวลการสอน คู่มือครู ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติได้ตรงตามความต้องการของครู แต่การผลิตเอกสารทางวิชาการ การแพร่ข่าวสาร การจัดศูนย์วิชาการ และบรรยายทางวิชาการมีน้อยไม่ตรงกับความต้องการของครู

6. ผู้วิจัยพบว่า หัตถ์คดีทั่วไปของครูต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์มิได้เป็นไปทางที่ดี ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรหาทางวางแผนแก้ไขต่อไป

สำนักงานภาคศึกษา 8 ได้ศึกษาบทบาทของศึกษานิเทศก์ประจำภาคและจังหวัดในภาคศึกษา 8 (สำนักงานภาคศึกษา 8. 2515 : 74 - 84) ตามทัศนะของกลุ่มครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดและครูสังกัดกรมสามัญ กลุ่มศึกษานิเทศก์และศึกษานิเทศก์ทุกคนในภาคศึกษา 8 โดยใช้แบบสอบถาม พบว่าทั้งสองกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ศึกษานิเทศก์สามารถช่วยเหลือโรงเรียนแก้ปัญหาทางการศึกษา และให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์แก่ครูและผู้บริหาร ส่วนบทบาทของศึกษานิเทศก์ด้านให้อบรมวิชาการและเป็นผู้มีความรู้ทางการศึกษา ปรากฏว่ากลุ่มศึกษานิเทศก์และศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่าศึกษานิเทศก์สามารถช่วยได้ แต่กลุ่มครูมีความเห็นว่ายังไม่มั่นใจนัก นอกจากนี้สิ่งที่ศึกษานิเทศก์ควรปรับปรุง ได้แก่

1. การทำงานของศึกษานิเทศก์ ควรได้รับวางแผนร่วมกับฝ่ายบริหาร คือ ศึกษานิเทศก์และหัวหน้าส่วนการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ในการทำงานเฉพาะจุด ควรมีครูใหญ่ร่วมวางแผนด้วยทุกครั้ง
2. ควรหาทางให้ศึกษานิเทศก์ได้ออกนิเทศพบปะกับครูให้มากกว่านี้
3. การนิเทศควรมีเครื่องมือประกอบ เช่น อุปกรณ์ เอกสาร แบบทดสอบ
4. ศึกษานิเทศก์ นอกจากมีความรู้ดี ประสบการณ์มาก แล้วควรจะมีใจเย็น ยอมรับฟังความคิดเห็นของครู

5. ควรมีประชาสัมพันธ์รายงานศึกษานิเทศก์ให้ครูรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน
สำหรับผู้ที่มีหน้าที่ส่งเสริมงานนิเทศการศึกษา มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรจัดให้มีอุปกรณ์และสถานที่ทำงานให้พร้อม
2. หากทางให้ศึกษานิเทศก์สามารถออกนิเทศโรงเรียนได้มากกว่านี้ จะโดยการเพิ่มจำนวนศึกษานิเทศก์ งบประมาณการนิเทศ หรือพาหนะสำหรับออกนิเทศ แล้วแต่จะเหมาะสม
3. หากทางตั้งงานครูที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษาออกเพื่อให้ศึกษานิเทศก์ได้นิเทศการศึกษาได้มากขึ้น
4. ควรให้ศึกษานิเทศก์มีโอกาสประชุมปรึกษาหารือระหว่างจังหวัด หรือได้ไปปฏิบัติงานจัดการศึกษาที่อื่น เพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์

ล่วลัดดี บรรเทิงสุย (สำนักงานภาคศึกษา 8 2515 : 5 อ้างอิงมาจาก ล่วลัดดี บรรเทิงสุย) ได้ศึกษาทัศนคติของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อการนิเทศการศึกษา พบว่าศึกษานิเทศก์มีความเห็นตรงกันว่า ตนเองเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการศึกษา โดยเฉพาะด้านวิชาการ การนิเทศการสอน แต่ไม่ใช่นักบริหารการอบรมครู และมีความเห็นตรงกันว่า ศึกษานิเทศก์ไม่ควรต้องรับภาระนอกเหนือจากงานที่กำหนดไว้ในหน้าที่มากเกินไป ในด้านบริหาร ศึกษานิเทศก์ต่างยอมรับบทบาทของศึกษานิเทศก์จังหวัด แต่งานบางอย่างเห็นว่าถ้าไม่ต้องผ่านประสานงานศึกษานิเทศก์ก็จะเร็วขึ้น และยังเห็นตรงกันอีกว่า การทำงานของศึกษานิเทศก์และศึกษานิเทศก์อำเภอ ยังไม่ประสานกันเท่าที่ควรเกี่ยวกับงานในหน้าที่ ศึกษานิเทศก์บางคนเห็นว่างานที่กำสั่งรับผิดชอบอยู่ไม่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ และความสนใจของตน ล่มควรได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

วิสิตร อนุวัชพันธุ์ ได้สำรวจคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญ (วิสิตร อนุวัชพันธุ์ 2520 : 39 - 46) กลุ่มศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญทั่วประเทศได้ 209 คน ใช้แบบสอบถามสำรวจพบว่าคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ที่ดี ซึ่งเอื้อต่อการทำงานในหน้าที่ 10 ประการ คือ

1. ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย
2. ความตรงต่อเวลา
3. ความรับผิดชอบ
4. เทคนิคในการพูด

5. การประเมินผล
6. ความคิดริเริ่ม
7. การเป็นนักวิจัย
8. ความยุติธรรม
9. การล่าถอยการลั่น
10. เทคนิคในการนิเทศการศึกษา

สำหรับปัญหาการนิเทศการศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียงนั้น ระเบียบ
เพชรประสิทธิ์ ได้ศึกษาเมื่อ พ.ศ. 2512 (ระเบียบ เพชรประสิทธิ์ 2512 : 57)

ผลการวิจัยพบปัญหาดังนี้

1. อุปกรณ์และเครื่องมือในการนิเทศ เป็นปัญหาสำคัญและเป็นอุปสรรคทำให้การนิเทศ
การศึกษาไม่เป็นไปตามความมุ่งหมาย
2. ปัญหาเกี่ยวกับการเดินทางไปปฏิบัติงานหรือทำการนิเทศการศึกษา
3. จำนวนครูไม่เพียงพอกับนักเรียน ครูยังขาดแคลนมากทั้งในด้านตัวบุคคล และ
คุณวุฒิ
4. วิธีวัดผลงานของนักเรียนด้วยแบบทดสอบต่าง ๆ ยังไม่รัดกุมและเที่ยงตรงพอ
5. การช่วยเหลือและแนะนําเด็กที่มีปัญหาและช่วยให้เด็กมีความก้าวหน้าตามความ
สามารถยังไม่เป็นไปเท่าที่ควร
6. วุฒิครูที่ทำการนิเทศในจังหวัดใกล้เคียงพระนครศรีอยุธยา
7. ความสนใจและทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยทั่วไปยังไม่ค่อยดี
8. นักเรียนยังไม่ค่อยรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
9. อุปกรณ์การศึกษาในโรงเรียนยังขาดแคลนมีใช้น้อยมาก
10. สวัสดิการของโรงเรียนน้อยไป
11. ผลการสอนในโรงเรียน เมื่อการวัดผลไม่ได้มาตรฐานทำให้ผลการสอนใน
โรงเรียนมีปัญหาไปด้วย
12. สภาพเศรษฐกิจของชุมชน ก่อให้เกิดปัญหาทางการศึกษา

13. ประชาชนยังไม่ค่อยเข้าใจในการศึกษาของท้องถิ่นนั้น ๆ
14. ผู้บริหารไม่สร้างบรรยากาศที่ดีในหน่วยงาน
15. ผู้บริหารขึ้นเหนือกว่าไม่ค่อยมีศิลปะในการครองใจคน

ในทำนองเดียวกัน โสภณ รอดทอง (โสภณ รอดทอง 2521 : 108 - 110) ได้ศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัดทั่วประเทศ โดยสุ่มตัวอย่างมา 319 คน ปรากฏผลว่าปัญหาซึ่งศึกษานิเทศก์ประสบในการปฏิบัติงานมาก ได้แก่ ขาดแคลนงบประมาณในการประชุม อบรมสัมมนาครู ขาดแรงจูงใจ และขาดงบประมาณ ในการจัดทำคู่มือครู เอกสารทางวิชาการและอุปกรณ์การสอน ขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ไม่ได้รับงบประมาณอย่างเพียงพอในการออกนิเทศ อัตราค่าจ้างของ ศึกษานิเทศก์ไม่สัมพันธ์กับจำนวนโรงเรียนที่ออกไปนิเทศ ครูไม่ได้นำผลจากการประเมินผลงาน ด้านวิชาการไปปรับปรุงการทำงานของตน บางครั้งงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายทำให้งานใน โครงการของศึกษานิเทศก์เสียหาย และขาดแคลนเครื่องมือเครื่องใช้ในการดำเนินงานด้านการ ศึกษาทดลองวิจัย

นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านอื่น ๆ รองลงมา เช่น ขาดคู่มือครูและเอกสารในการศึกษา ทดลองวิจัย งานที่ได้รับมอบหมายไม่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของศึกษานิเทศก์ เป็นต้น

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง ของผู้ทำการนิเทศการศึกษา

การปฏิบัติงานในหน่วยงานจะได้ผลดี เมื่อทุกฝ่ายไม่ขัดแย้งกันในอำนาจหน้าที่ของผู้ ปฏิบัติงาน (เอบรม สนิทบาล และ สัมศักดิ์ ศรีमानอนันต์ 2521 : 4) ซึ่งสอดคล้องกับ ข้อคิดเห็นของ เกทเชลส์ และ กิวบา (วิทยุญ์ สาร 2512 : 8 - 9 อ้างอิงมาจาก Getzels and Guba. 1957 : 423 - 441) เกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริหาร ซึ่งเป็นผลรวม จากสิ่งต่อไปนี้

1. วัฒนธรรมและความปรารถนาของกลุ่มสังคมที่ผู้บริหารเกี่ยวข้องอยู่

2. ลักษณะเฉพาะของสถาบันที่ผู้บริหารดำรงตำแหน่งอยู่ บทบาทหน้าที่ที่สถาบันและผู้ที่เกี่ยวข้อง กำหนดให้ผู้บริหารปฏิบัติตาม และความคิดเห็นของผู้บริหารเอง คาดคะเนว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับตน ต้องการให้ตนปฏิบัติอะไร และอย่างไร

3. ตัวบุคคล บุคลิกภาพ ความต้องการ และความจำเป็นเฉพาะตนของบุคคล

ซาร์บิน (Sarbin. 1969 : 338) มีความเห็นว่าพฤติกรรมของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น มักอาศัยการคาดคะเนว่าผู้อื่นเขาหวังที่จะเห็นตนปฏิบัติอย่างไรเป็นแนวทาง การสังเกตและคาดคะเนว่าผู้อื่นอยากให้เห็นทำอย่างไรนั้น ไม่จำเป็นที่จะตรงกับความต้องการที่แท้จริงของผู้อื่นเสมอไป ในกรณีที่มีการคาดคะเนไม่ตรงกับ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นมักจะไม่นับสายใจ เมื่อจะดำเนินงานอย่างใดลงไป ความไม่นับสายใจเช่นนี้มีผลกระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติงานของตนด้วย

4.1 งานวิจัยต่างประเทศ

ชีไวเตอร์ (กัญญา ล่าธร 2512 : 13 อ้างอิงมาจาก Sweiter. 1958) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานด้านวิชาการของศึกษาริการ โดยสำรวจความคิดเห็นของศึกษาริการ สภชกสภาการศึกษา ครูใหญ่ และครูจากโรงเรียนต่าง ๆ 17 เมือง เกี่ยวกับบทบาทที่ควรปฏิบัติของศึกษาริการ ปรากฏว่ากลุ่มศึกษาริการมีความเห็นตรงกันว่า บทบาทของตนควรปฏิบัติอย่างไร แต่กลุ่มอื่นมีความเห็นขัดแย้งกับศึกษาริการ สถานการณ์เช่นนี้เป็นอุปสรรคต่อการปรับปรุงการเรียนการสอน เพราะศึกษาริการไม่ได้รับความร่วมมือจากกลุ่มคนส่วนใหญ่ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ วิลเล (Willey. 1963 : 93 - 95) ศึกษาถึงหน้าที่ของศึกษาริการภาคในรัฐแคลิฟอร์เนีย กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ศึกษาริการภาค 55 คน ศึกษาริการจังหวัด 147 คน และสมาชิกสภานิติบัญญัติของรัฐ 50 คน ปรากฏว่าในหน้าที่ทั้ง 50 หน้าที่ กลุ่มตัวอย่างทั้งสามมีความคิดเห็นแตกต่างกันถึง 49 หน้าที่ คิดตรงกันเพียงหน้าที่เดียว คือ ทุกคนเห็นว่าศึกษาริการภาคไม่ควรเข้าไปเกี่ยวข้องหรือควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของแต่ละโรงเรียนในภาค เพราะเป็นหน้าที่ของศึกษาริการจังหวัดดูแลอยู่แล้ว ความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ทำให้ศึกษาริการภาคไม่ทราบชัดเจนไปว่าตนมีบทบาทหน้าที่และขอบเขตอำนาจเพียงใด ซึ่งมีผลให้การปฏิบัติงานสับสนได้เช่นเดียวกับ กรอลส์ เมสัน และเอเชิร์น (Gross, Mason and

Eachern. 1965 : 116 - 120 และ 280) ได้วิสัยบทบาทของศึกษานิเทศก์สังกัดในรัฐแมสซาชูเซตส์ พบว่าการที่บุคคลทำงานเกี่ยวข้องกับศึกษานิเทศก์มีความต้องการชัดเจนยิ่งขึ้นในเรื่องการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สังกัด เป็นเหตุให้ศึกษานิเทศก์เกิดความสับสนในการปฏิบัติงานด้วย

4.2 งานวิจัยในประเทศ

การนิเทศการศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้ ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากผู้ร่วมงานแต่ละฝ่าย ดังนั้นทัศนะของผู้ร่วมงานจึงมีความสำคัญมากต่อการนิเทศ

ศักดิ์สุบรรณ สังกาพันธ์ ศึกษาบทบาทของศึกษานิเทศก์ในทัศนะของครูที่ได้รับการนิเทศ (ศักดิ์สุบรรณ สังกาพันธ์ 2512 : 32 - 34, 121 - 125) ศึกษาจากกลุ่มประชากรจำนวน 193 คน จากสี่โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดรางบัว (โรงเรียนชายธนบุรี) โรงเรียนวัดสุวรรณาราม (โรงเรียนสหศึกษา ธนบุรี) โรงเรียนบางกะปิ (โรงเรียนสหศึกษา ย่านพระนคร) และโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย (โรงเรียนสตรี กลางพระนคร) ซึ่งเป็นการเลือกแบบเจาะจง เพราะเป็นโรงเรียนในโครงการทดลองและปรับปรุงโรงเรียนมัธยมวิสามัญศึกษา โดยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดของศึกษานิเทศก์ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด โดยศึกษาด้านบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ พบว่า

1. การนิเทศจะได้ผลดีเมื่อผู้นิเทศมีอำนาจการบริหาร
2. การที่ครูไม่ยอมรับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์เพราะครูมีความเห็นว่า การนิเทศของศึกษานิเทศก์ไม่เป็นไปตามที่ตนคาดหวัง

3. แบบการนิเทศที่ครูต้องการควร เป็นการนิเทศแบบประชาธิปไตย

4. หลักมนุษยสัมพันธ์และลักษณะผู้นำมีผลอย่างมากต่อประสิทธิภาพของการนิเทศการศึกษา

5. เกี่ยวกับฐานะด้านต่าง ๆ ของศึกษานิเทศก์ พบว่ามีผลกระทบกระเทือนต่อประสิทธิภาพของการนิเทศการศึกษา กล่าวคือ ถ้ามีระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ ความสามารถ และประสบการณ์ในการทำงาน และมีฐานะทางสังคมสูง ครูมีแนวโน้มที่จะเชื่อฟังและปฏิบัติตามมากกว่าศึกษานิเทศก์ที่มีฐานะดังกล่าวดำ

เช่นเดียวกับ วิจิตต์ เข้มแข็ง สืบหาความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์ ประถมศึกษาประจำจังหวัด (วิจิตต์ เข้มแข็ง 2515 : 131 - 140) จากกลุ่มตัวอย่าง 423 คน แยกเป็นกลุ่มศึกษานิเทศก์ 231 คน กลุ่มครูหัวหน้าหมวดวิชา 192 คน เก็บข้อมูลจากการใช้แบบสำรวจข้อคิดเห็นด้านหน้าที่และความรับผิดชอบด้านงานวิชาการที่ศึกษานิเทศก์ประจำจังหวัดควรทำ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มศึกษานิเทศก์มีความโน้มเอียงจะเห็นว่าตนเองเป็นผู้นำครูและอยู่ในฐานะเหนือครูมากกว่าที่จะเป็นผู้ร่วมงาน กลุ่มศึกษานิเทศก์ และกลุ่มครูหัวหน้าหมวดวิชา ยังสับสนในเรื่องบทบาทและหน้าที่ซึ่งกันและกัน ซึ่งมีผลต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์

นอกจากนี้ยังพบว่า ทัศนทางการศึกษาที่แตกต่างกัน ก่อให้เกิดความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันอย่างมาก โดยกลุ่มผู้มีความรู้ทางการศึกษาสูง มีความคิดเห็นที่ถูกต้องตรงกับทฤษฎีหรือหลักการมากกว่ากลุ่มที่มีความรู้ทางการศึกษาต่ำ

มณูญ บุญเชิด (มณูญ บุญเชิด 2519 : 95) ได้ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัดโดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นศึกษานิเทศก์จังหวัดจำนวน 354 คน พบว่าความรู้อิทธิพลในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มศึกษานิเทศก์ต่อไปนี้

1. กลุ่มที่มีทักษะในการนิเทศเพียงพอกับกลุ่มที่ไม่เพียงพอ
2. กลุ่มที่สับสนในบทบาทและกลุ่มที่ไม่สับสนในบทบาท
3. กลุ่มที่บอกว่าครูมีทัศนคติที่ดีต่อตนกับกลุ่มที่บอกว่าครูมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อตน

ป 2521 ชูชาติ ทรัพย์มาก ได้สำรวจความคิดเห็นในการบริหารด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง (ชูชาติ ทรัพย์มาก 2521 : 98) จากประธานกลุ่ม ครูใหญ่ และครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทองจำนวน 320 คน โดยศึกษาด้านบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการปฏิบัติงานวิชาการทางหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การนิเทศและกิจกรรมทางวิชาการจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของสามกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่า กลุ่มโรงเรียนได้ปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะด้านหลักสูตรและวัสดุประกอบการสอน การมีบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่

คาดหวังสอดคล้องกัน เป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงการทำงานของกลุ่มโรงเรียนว่ายังต้องปรับปรุงการบริหารงานวิชาการอีกมาก

จากงานวิจัยข้างต้นนี้ จึงสรุปได้ว่า ความคิดเห็นและทัศนคติของบุคคลรอบข้าง มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของครูอย่างมาก

ลุ่มพื้นฐาน

1. ครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์แต่ละด้านต่างกัน
2. ครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกันมีทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์แต่ละด้านต่างกัน
3. ครูประจำการที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์แต่ละด้านต่างกัน
4. ครูประจำการที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์แต่ละด้านต่างกัน
5. ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์แต่ละด้านต่างกัน
6. ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์แต่ละด้านต่างกัน
7. ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์แต่ละด้านต่างกัน
8. ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์แต่ละด้านต่างกัน
9. ครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียนมีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์แต่ละด้านต่างกัน
10. ครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียนมีทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์แต่ละด้านต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. วิธีศดการหำกับข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กล่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2523 ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่ม
แบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้จำนวนกลุ่มครูประจำการ 140 คน จำนวน
กลุ่มผู้บริหารในโรงเรียน 101 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องนี้ทำให้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบระบบตาม ซึ่งผู้วิจัยได้กระทำตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษารายละเอียดของงานนิเทศการศึกษา จากหน่วยงานที่ศึกษา สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน
2. ศึกษาจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา และการบริการวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาของ บุรณียก แสงศิริกุล (บุรณียก แสงศิริกุล 2512 : ภาคผนวก) และ อีรเทพ ทองสงฆ์ (อีรเทพ ทองสงฆ์ 2516 : ภาคผนวก)
3. สร้างแบบสอบถามโดยเรียงตามลักษณะงานของศึกษานิเทศก์ทั้งเจ็ดด้าน
4. นำแบบสอบถามไปให้ประธานและกรรมการควบคุมการทำปริญญานิเทศก์ตรวจแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจแก้จากประธานและกรรมการควบคุมการปฏิบัติ
ปริญญานิพนธ์ ไปให้อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านนักทดลองทางจิตวิทยาและการศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประธานผู้ตรวจ จำนวน 2 คน อาจารย์แผนกการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 1 คน และหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร
จำนวน 3 คน เป็นผู้ตรวจแก้ไขเพื่อให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรง เชิงประจักษ์ (Face
Validity)

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try-out) ที่โรงเรียนวัดสันทรังประดิษฐาราม
จำนวนประชากร 100 คน

7. วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

7.1 นำแบบสอบถามที่ทดสอบแล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้
t-test ตรวจสอบความแตกต่างของน้ำหนักเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนสูงและต่ำ แล้ว
เลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงไว้ โดยถือว่าค่าอัตราส่วนของ t-test มีระดับความ
เชื่อมั่น (α) ตั้งแต่ .001 ขึ้นไป จากการวิเคราะห์พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกในรูป t อยู่ระหว่าง
3.551 - 12.561 ดังที่ได้แสดงไว้ในภาคผนวก

ทั้งนี้พอจะกล่าวได้ว่า แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง
ภายใน (Intra-test Validity) สูงพอที่จะเชื่อถือได้

7.2 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วมาหาค่าความเชื่อมั่นแต่ละด้าน แล้วนำมาหา
ค่าเฉลี่ยทั้งฉบับ โดยใช้ Alpha Coefficient (α) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความ
เชื่อมั่นทั้งฉบับ .8055 ซึ่งนับว่าเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นในระดับสูง

8. การจัดรูปแบบสอบถาม แบบสอบถามแบ่งออกเป็นสองตอน คือ

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ โดยแบ่งออกเป็น
บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง มีลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
4 ช่วง ดังที่ได้แสดงไว้ในภาคผนวก

วิธีจัดการกับข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1. ขอความร่วมมือจากสํานักการศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อนำแบบสอบถามไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

2. นำแบบสอบถามไปทดลอง แล้วคัดเลือกเก็บไว้เฉพาะแบบสอบถามที่ได้ข้อมูลสมบูรณ์ทุกข้อ

3. นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วมาตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

4. นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณค่าสถิติเบื้องต้นสำหรับใช้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ค่าสถิติอื่น ๆ ต่อไป
ค่าสถิติเบื้องต้น ได้แก่

คะแนนเฉลี่ย (Mean)

ความแปรปรวน (Variance)

ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. วิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกโดยอาศัยค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ กลุ่มละ 25 เปอร์เซนต์ ใช้สูตร (วิเชียร เกตุสิงห์ 2521 : 150)

$$t = \frac{\bar{X}_{สูง} - \bar{X}_{ต่ำ}}{\sqrt{\frac{S_{สูง}^2 + S_{ต่ำ}^2}{n}}}$$

3. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ Alpha Coefficient ของครอนบาค (Cronbach) (อนันต์ ศรีโสภา 2521 : 265)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{ES_i^2}{S_x^2} \right]$$

4. คำนวณค่า t-test เพื่อทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างตัวแปรสองกลุ่ม โดยใช้สูตร (ลัวัน ฝ่ายยศ และ อังคณา กันติรัตนานนท์ 2515 : 215)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

5. คำนวณค่า F-test เพื่อทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างตัวแปรมากกว่าสองกลุ่ม ใช้สูตร (Lindquist. 1956 : 56)

$$F = \frac{MS_A}{MS_W}$$

กรณีศึกษาความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายตัว โดยใช้ q-statistic (Winer. 1971 : 210 - 218)

$$q = \frac{\bar{T}_{\text{largest}} - \bar{T}_{\text{smallest}}}{\sqrt{MS_{\text{error}}/n}}$$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนน
t	แทน	อัตราส่วนวิกฤตที่ใช้พิจารณาในการแจกแจง t-distribution
F	แทน	อัตราส่วนวิกฤตที่ใช้พิจารณาในการแจกแจง F-distribution
df	แทน	degree of freedom
SS	แทน	ค่า Sum Square
MS	แทน	ค่า Mean Square
q	แทน	Studentized Range Statistic

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ได้วิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 10 ตอน ตามสมมติฐานดังนี้

1. เปรียบเทียบทัศนคติของครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์
2. เปรียบเทียบทัศนคติของครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์
3. เปรียบเทียบทัศนคติของครูประจำการที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์
4. เปรียบเทียบทัศนคติของครูประจำการที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

5. เปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

6. เปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

7. เปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

8. เปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

9. เปรียบเทียบทักษะของครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียน มีต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

10. เปรียบเทียบทักษะของครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียนมีต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

1. เปรียบเทียบทัศนคติของครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้าน

ของศึกษานิเทศก์ ปรากฏผลดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง
ครูประจำการที่มีประสบการณ์น้อย ประสบการณ์ปานกลาง และประสบการณ์มาก

บทบาทที่เป็นจริง	df	แหล่ง ความแปรปรวน	SS	MS	F
1. งานนิเทศการศึกษา	2	ระหว่างกลุ่ม	65.668	32.834	1.207
	137	ภายในกลุ่ม	3726.754	27.202	
2. งานวางแผน	2	ระหว่างกลุ่ม	3.083	1.541	0.130
	137	ภายในกลุ่ม	1615.917	11.945	
3. งานพัฒนา การเรียนการสอน	2	ระหว่างกลุ่ม	11.886	5.943	0.314
	137	ภายในกลุ่ม	2591.335	18.914	
4. งานวิเคราะห์ หลักสูตร	2	ระหว่างกลุ่ม	37.996	18.997	0.758
	137	ภายในกลุ่ม	3432.997	25.038	
5. งานบริการการศึกษา	2	ระหว่างกลุ่ม	50.106	25.053	0.866
	137	ภายในกลุ่ม	3962.316	28.922	
6. งานสถิติและ ค้นคว้าวิจัย	2	ระหว่างกลุ่ม	1.541	0.770	0.030
	137	ภายในกลุ่ม	3465.003	25.291	
7. งานติดตามและ ประเมินผลนักเรียน	2	ระหว่างกลุ่ม	34.456	17.226	0.501
	137	ภายในกลุ่ม	4705.231	34.344	

$$F_{.05} = 3.07, \quad df = 2, 137$$

จากตาราง 1 พบว่า ครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าครูประจำการที่มีประสบการณ์น้อย ประสบการณ์ปานกลาง และประสบการณ์มาก มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1

2. เปรียบเทียบทักษะของครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้าน

ของศึกษานิเทศก์ ปรากฏผลดังตาราง

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบทักษะต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง
ครูประจำการที่มีประสบการณ์น้อย ประสบการณ์ปานกลาง และประสบการณ์มาก

บทบาทที่คาดหวัง	df	แหล่งความแปรปรวน	SS	MS	F
1. งานนิเทศการศึกษา	2	ระหว่างกลุ่ม	186.459	93.229	1.378
	137	ภายในกลุ่ม	9263.941	67.620	
2. งานวางแผน	2	ระหว่างกลุ่ม	24.366	12.183	0.739
	137	ภายในกลุ่ม	2256.234	16.468	
3. งานพัฒนา การเรียนการสอน	2	ระหว่างกลุ่ม	20.782	10.391	0.382
	137	ภายในกลุ่ม	3720.440	27.156	
4. งานวิเคราะห์ หลักสูตร	2	ระหว่างกลุ่ม	231.295	115.646	3.575*
	137	ภายในกลุ่ม	4431.250	32.344	
5. งานบริการ การศึกษา	2	ระหว่างกลุ่ม	17.120	8.560	0.168
	137	ภายในกลุ่ม	6952.102	50.754	
6. งานสถิติและ ค้นคว้าวิจัย	2	ระหว่างกลุ่ม	128.097	64.048	1.424
	137	ภายในกลุ่ม	6159.788	44.961	
7. งานติดตามและ ประเมินผลนักเรียน	2	ระหว่างกลุ่ม	11.532	5.766	0.214
	137	ภายในกลุ่ม	3686.965	28.911	

$$F_{.05} = 3.07, df = 2, 137$$

จากตาราง 2 พบว่า ครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีลักษณะต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์แตกต่างกัน เฉพาะด้านงานวิเคราะห์หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อที่จะทราบว่าครูประจำการกลุ่มใดมีทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ด้านงานวิเคราะห์หลักสูตร แตกต่างจากกลุ่มอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงได้วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างดังกล่าวโดยใช้ q-statistic ตรวจสอบ ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ด้านงานวิเคราะห์หลักสูตรระหว่างครูประจำการที่มีประสบการณ์น้อย ประสบการณ์ปานกลาง และประสบการณ์มาก

ประสบการณ์		ประสบการณ์มาก	ประสบการณ์ปานกลาง	ประสบการณ์น้อย
	$\bar{X}$	31.009	33.000	34.335
ประสบการณ์มาก	31.009	-	1.991*	3.326*
ประสบการณ์ปานกลาง	33.000		-	1.335
ประสบการณ์น้อย	34.335			-
r			2	3
$q_{.95} (r, 137)$			2.77	3.31
$\sqrt{MS_{error}/n} \cdot q_{.95} (r, 137)$			1.98	2.37

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่าครูประจำการที่มีประสบการณ์น้อยและประสบการณ์ปานกลาง มีทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวัง ด้านวิเคราะห์หลักสูตรสูงกว่าครูประจำการที่มีประสบการณ์มาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เปรียบเทียบลักษณะของครูประจำการที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้าน
ของศึกษานิเทศก์ ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบลักษณะต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง
 ครูประจำการที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีกับวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

บทบาทที่เป็นจริง	วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี		วุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป		t
	จำนวน 71 คน		จำนวน 69 คน		
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	21.985	25.528	22.894	28.898	1.020
2. งานวางแผน	12.704	10.525	12.289	12.885	0.718
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	20.014	20.499	19.710	17.885	0.411
4. งานวิเคราะห์หลักสูตร	22.633	25.853	22.695	25.156	0.071
5. งานบริการการศึกษา	24.704	27.839	25.173	30.704	0.513
6. งานสถิติและค้นคว้าวิจัย	19.549	24.565	18.536	22.340	1.240
7. งานติดตามและประเมินผลนักเรียน	24.605	33.127	23.652	35.112	0.986

$$t_{.05} = 1.96, df = 138$$

จากตาราง 4 พบว่า ครูประจำการที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีลักษณะต่อบทบาทที่เป็นจริง
 แต่ละด้านของศึกษานิเทศก์แตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าครูประจำการที่มีวุฒิ
 ทางการศึกษาต่างกันมีลักษณะต่อการปฏิบัติงานแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไป
 ตามสมมติฐานข้อ 3

4. เปรียบเทียบทัศนคติของครูประจำการที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ปรากฏผลดังตาราง 5

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างครูประจำการที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีกับวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

บทบาทที่คาดหวัง	วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี		วุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป		t
	จำนวน 71 คน		จำนวน 69 คน		
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	36.633	75.949	39.101	56.533	1.795
2. งานวางแผน	20.774	19.405	21.521	13.782	1.087
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	30.196	27.456	31.347	24.053	1.374
4. งานวิเคราะห์หลักสูตร	30.887	38.472	34.159	24.724	3.451*
5. งานบริการการศึกษา	34.830	62.199	37.855	38.743	2.525*
6. งานสถิติและค้นคว้าวิจัย	28.985	48.985	30.826	48.998	1.557
7. งานติดตามและประเมินผลนักเรียน	35.760	41.670	37.971	30.557	2.100*

$$t_{.05} = 1.96, df = 138$$

จากตาราง 5 พบว่า ครูประจำการที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกัน โดยเฉพาะด้านงานวิเคราะห์หลักสูตร งานบริการการศึกษา และงานติดตามและประเมินผลนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. เปรียบเทียบทัศนคติของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้าน
ของศึกษานิเทศก์ ปรากฏผลดังตาราง 6

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อ บทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง
 ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อย ประสบการณ์ปานกลาง และประสบการณ์มาก

บทบาทที่เป็นจริง	df	แหล่งความแปรปรวน	SS	MS	F
1. งานนิเทศการศึกษา	2	ระหว่างกลุ่ม	66.457	33.228	0.983
	98	ภายในกลุ่ม	3310.771	33.783	
2. งานวางแผน	2	ระหว่างกลุ่ม	24.218	12.109	0.903
	98	ภายในกลุ่ม	1313.782	13.405	
3. งานพัฒนา การเรียนการสอน	2	ระหว่างกลุ่ม	39.749	19.874	1.084
	98	ภายในกลุ่ม	1796.311	18.329	
4. งานวิเคราะห์ หลักสูตร	2	ระหว่างกลุ่ม	126.679	63.339	2.730
	98	ภายในกลุ่ม	2273.480	23.198	
5. งานบริการการศึกษา	2	ระหว่างกลุ่ม	121.687	60.843	2.062
	98	ภายในกลุ่ม	2890.531	29.495	
6. งานสถิติและ ค้นคว้าวิจัย	2	ระหว่างกลุ่ม	27.060	13.530	0.600
	98	ภายในกลุ่ม	2209.851	22.549	
7. งานติดตามและ ประเมินผลนักเรียน	2	ระหว่างกลุ่ม	31.000	15.500	0.545
	98	ภายในกลุ่ม	2785.555	28.424	

$$F_{.05} = 3.09, \quad df = 2, 98$$

จากตาราง 6 พบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 5

6. เปรียบเทียบที่คั่นของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีอิทธิพลต่อบทบาทที่คาดหวังในแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ปรากฏผลดังตาราง 7

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบที่คั่นต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อย ประสบการณ์ปานกลาง และประสบการณ์มาก

บทบาทที่คาดหวัง	df	แหล่งความแปรปรวน	SS	MS	F
1. งานนิเทศการศึกษา	2	ระหว่างกลุ่ม	45.953	22.976	0.393
	98	ภายในกลุ่ม	5717.137	58.338	
2. งานวางแผน	2	ระหว่างกลุ่ม	20.227	10.113	0.610
	98	ภายในกลุ่ม	1623.575	16.567	
3. งานพัฒนา การเรียนการสอน	2	ระหว่างกลุ่ม	12.544	6.272	0.209
	98	ภายในกลุ่ม	2882.684	29.915	
4. งานวิเคราะห์ หลักสูตร	2	ระหว่างกลุ่ม	184.132	92.068	3.146*
	98	ภายในกลุ่ม	2867.378	29.258	
5. งานบริการการศึกษา	2	ระหว่างกลุ่ม	67.169	33.584	0.789
	98	ภายในกลุ่ม	4171.260	42.562	
6. งานสถิติและ ค้นคว้าวิจัย	2	ระหว่างกลุ่ม	200.565	100.282	2.881
	98	ภายในกลุ่ม	3410.109	34.797	
7. งานติดตามและ ประเมินผลนักเรียน	2	ระหว่างกลุ่ม	123.375	61.687	1.560
	98	ภายในกลุ่ม	3874.071	39.531	

$$F_{.05} = 3.09, df = 2, 98$$

จากตาราง 7 พบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีอิทธิพลต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์แตกต่างกัน เฉพาะด้านงานวิเคราะห์หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อที่จะทราบว่าผู้บริหารในโรงเรียนกลุ่มใดมีทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ด้านงานวิเคราะห์หลักสูตรแตกต่างจากกลุ่มอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงได้วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างดังกล่าว โดยใช้ q -statistic ตรวจสอบ ปรากฏผลดังตาราง 8

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ด้านงานวิเคราะห์หลักสูตรระหว่างผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อย ประสบการณ์ปานกลาง และประสบการณ์มาก

ประสบการณ์		ประสบการณ์มาก	ประสบการณ์ปานกลาง	ประสบการณ์น้อย
	$\bar{X}$	28.069	30.263	33.985
ประสบการณ์มาก	28.069	-	2.194	5.916*
ประสบการณ์ปานกลาง	30.263		-	3.722
ประสบการณ์น้อย	33.985			-
r			2	3
$q_{.95} (r, 98)$			2.77	3.31
$\sqrt{MS_{error}/n} \cdot q_{.95} (r, 98)$			3.932	5.849

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อยมีทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังด้านงานวิเคราะห์หลักสูตร สูงกว่าผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์มาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. เปรียบเทียบทัศนคติของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีต่อบทบาทที่เป็นจริง
แต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ปรากฏผลดังตาราง 9

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง
 ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

บทบาทที่เป็นจริง	วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี		วุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป		t
	จำนวน 57 คน		จำนวน 44 คน		
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	22.473	35.718	19.272	29.226	2.820**
2. งานวางแผน	13.245	13.652	12.477	11.883	1.076
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	20.403	17.459	19.022	17.967	2.708**
4. งานวิเคราะห์หลักสูตร	24.754	24.402	22.031	23.646	2.772**
5. งานบริการการศึกษา	24.298	71.891	25.500	26.441	0.891
6. งานสถิติและค้นคว้าวิจัย	19.473	21.698	18.454	22.811	1.070
7. งานติดตามและประเมินผลนักเรียน	23.368	27.451	23.295	29.747	0.068

$$t_{.01} = 2.617, \quad df = 99$$

จากตาราง 9 พบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับด้านต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. เปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวิถีทางการศึกษาต่างกัน มีต่อบทบาทที่คาดหวัง
แต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ปรากฏผลดังตาราง 10

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบทัศนะต่อบทบาทที่คาดหวัง แต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง
 ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวิถีการศึกษากับผู้ตั้งแต่ปฏิบัติจริงขึ้นไป

บทบาทที่คาดหวัง	ผู้ต่ำกว่าปริญญาดริ		ผู้ตั้งแต่ปริญญาดริขึ้นไป		t
	จำนวน 57 คน		จำนวน 44 คน		
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	32.771	53.036	33.954	65.021	0.762
2. งานวางแผน	20.596	13.673	21.295	16.306	0.896
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	30.210	27.276	30.909	31.526	0.639
4. งานวิเคราะห์หลักสูตร	32.824	35.075	33.363	32.904	0.465
5. งานบริการการศึกษา	36.947	44.872	37.896	33.637	0.722
6. งานสถิติและค้นคว้าวิจัย	30.070	34.423	30.568	38.995	0.408
7. งานติดตามและประเมินผลนักเรียน	36.263	34.684	37.113	46.428	0.657

$$t_{.05} = 1.98, \quad df = 99$$

จากตาราง 10 พบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวิถีทางการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวิถีทางการศึกษาต่างกัน มีทัศนต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 8

9. เปรียบเทียบทักษะของครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียน ที่มอบบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ปรากฏผลดังตาราง 11

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบทักษะต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างครูประจำการ กับผู้บริหารในโรงเรียน

บทบาทที่เป็นจริง	ครูประจำการ		ผู้บริหารในโรงเรียน		t
	จำนวน 140 คน		จำนวน 101 คน		
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	22.428	27.196	20.514	33.770	2.636**
2. งานวางแผน	12.592	11.825	12.910	12.900	0.690
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	19.864	19.032	19.801	17.980	0.112
4. งานวิเคราะห์หลักสูตร	22.687	25.173	23.336	23.305	1.010
5. งานบริการการศึกษา	24.928	29.002	25.693	30.414	1.074
6. งานสถิติและค้นคว้าวิจัย	13.064	24.420	18.351	25.947	0.325
7. งานติดตามและประเมินผลนักเรียน	24.121	34.121	23.336	28.165	1.087

$$t_{.01} = 2.576, \text{ df} = 239$$

จากตาราง 11 พบว่า ครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียนมีทักษะต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

10. เปรียบเทียบทัศนคติของครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียน มีต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ปรากฏผลดังตาราง 12

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างครูประจำการกับผู้บริหารในโรงเรียน

บทบาทที่คาดหวัง	ครูประจำการ		ผู้บริหารในโรงเรียน		t
	จำนวน 140 คน		จำนวน 101 คน		
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	37.607	67.854	33.297	57.680	4.695**
2. งานวางแผน	21.142	16.655	20.900	14.730	0.472
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	30.321	27.270	30.415	28.245	0.590
4. งานวิเคราะห์หาคำสั่งผู้สอน	32.507	34.251	30.059	30.476	3.229**
5. งานบริการ การศึกษา	36.242	52.070	37.356	42.391	1.252
6. งานสถิติและค้นคว้าวิจัย	30.150	45.337	30.287	36.106	0.166
7. งานติดตามและประเมินผลนักเรียน	36.850	37.164	36.435	46.188	0.481

$$t_{.01} = 2.576, \quad df = 239$$

จากตาราง 12 พบว่า ครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียน มีทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผล วิจัย ประโยชน์ และข้อ เสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ทุกด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของครูประจำการที่มีวุฒิทางการศึกษาและประสบการณ์ต่างกัน ที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในงานแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์
3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาและประสบการณ์ต่างกัน ที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในงานแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์
4. เพื่อเปรียบเทียบระหว่างทัศนคติของครูประจำการกับผู้บริหารในโรงเรียนที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในงานแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูประจำการจำนวน 140 คน และผู้บริหารในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 101 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามทัศนคติต่อบทบาทแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ โดยถามย้อนละสองด้าน คือ บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ คะแนนเฉลี่ย ความแปรปรวน
2. ใช้ t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย เกี่ยวกับทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริง บทบาทที่คาดหวัง ระหว่างกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม

3. ใช้ F-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริง บทบาทที่คาดหวัง ระหว่างกลุ่มตัวอย่างสามกลุ่ม และใช้ q-Statistic ตรวจสอบความแตกต่างแต่ละคู่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ไม่แตกต่างกัน

2. ครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์แตกต่างกันเฉพาะด้านงานวิเคราะห์หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน โดยพบว่าครูประจำการที่มีประสบการณ์น้อยและประสบการณ์ปานกลาง มีทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังด้านงานวิเคราะห์หลักสูตร สูงกว่าทัศนคติของครูประจำการที่มีประสบการณ์มาก

3. ครูประจำการที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ไม่แตกต่างกัน

4. ครูประจำการที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันเฉพาะด้านงานวิเคราะห์หลักสูตร งานบริการการศึกษา และงานติดตามและประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน โดยพบว่าครูประจำการที่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังด้านงานวิเคราะห์หลักสูตร งานบริการการศึกษา และงานติดตามและประเมินผล สูงกว่าครูประจำการที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี

5. ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ไม่แตกต่างกัน

6. ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันเฉพาะด้านงานวิเคราะห์หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน โดยพบว่าผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อยมีทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังด้านงานวิเคราะห์หลักสูตร สูงกว่าทัศนคติของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์มาก

7. ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญด้านนิเทศการศึกษา งานวิเคราะห์หลักสูตร และงานพัฒนาการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน โดยพบว่าผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงด้านงานนิเทศการศึกษา งานวิเคราะห์หลักสูตร และงานพัฒนาการเรียนการสอน สูงกว่าทัศนคติของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

8. ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ไม่แตกต่างกัน

9. ครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียน มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญด้านนิเทศการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน โดยพบว่าครูประจำการมีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงด้านงานนิเทศการศึกษา สูงกว่าทัศนคติของผู้บริหารในโรงเรียน

10. ครูประจำการ และผู้บริหารในโรงเรียน มีทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญด้านนิเทศการศึกษา และงานวิเคราะห์หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน โดยพบว่าครูประจำการมีทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังด้านงานนิเทศการศึกษาและงานวิเคราะห์หลักสูตร สูงกว่าทัศนคติของผู้บริหารในโรงเรียน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ แยกอภิปรายออกเป็นห้าตอน คือ

1. เปรียบเทียบทัศนคติของครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีต่อบทบาทที่เป็นจริง

และบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

1.1 ทัศนะของครูประจำการที่มีประสบการณ์น้อย ประสบการณ์ปานกลาง และประสบการณ์มาก มีต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติงานตามระเบียบทางราชการเหมือน ๆ กันทุกแห่ง ด้วยเหตุนี้ครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกันจึงมองการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

1.2 ทัศนะของครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกันมีต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

จากผลการวิจัยพบว่า ครูประจำการที่มีประสบการณ์น้อย ประสบการณ์ปานกลาง และประสบการณ์มาก มีทัศนะต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกัน เฉพาะด้านงานวิเคราะห์หลักสูตร โดยพบว่าครูประจำการที่มีประสบการณ์น้อยและประสบการณ์ปานกลาง มีความคาดหวังสูงกว่าครูประจำการที่มีประสบการณ์มาก ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้สอดคล้องตามหลักความจริงว่า ครูที่มีประสบการณ์น้อยย่อมต้องการรับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์มาก โดยเฉพาะขณะนี้หลักสูตรประถมศึกษาได้เปลี่ยนแปลงใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 4 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520 : 19) โดยประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ในปีการศึกษา 2521 ครูจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานถึงวิธีนำหลักสูตรไปจัดกระบวนการเรียนการสอนในชั้น ด้วยเหตุนี้ ครูประจำการที่มีประสบการณ์น้อย และประสบการณ์ปานกลาง จึงมีความคาดหวังเฉพาะด้านวิเคราะห์หลักสูตรสูงกว่าครูประจำการที่มีประสบการณ์มาก

2. เปรียบเทียบทัศนะของครูประจำการที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

2.1 ทัศนะของครูประจำการที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานแต่ละด้านต่อครูประจำการไม่แตกต่างกัน หรืออาจเนื่องมาจากปัญหาและอุปสรรคการนิเทศของศึกษานิเทศก์ ดังเช่นผลงานวิจัยของ โสภณ ร่องทอด (โสภณ ร่องทอด 2521 :

108 - 110) พบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ได้แก่ ขาดงบประมาณ ขาดอัตราค่าจ้างของศึกษานิเทศก์ไม่สอดคล้องกับจำนวนโรงเรียน และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกองการประถมศึกษา (กองการประถมศึกษา 2520 : 55) พบว่าการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ยังไม่น่าพอใจ เนื่องจากศึกษานิเทศก์ไม่ค่อยไปเยี่ยมโรงเรียน ศึกษานิเทศก์เองก็ต้องปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่ฉีกหน้าที่โดยตรงบ่อยครั้ง

จากทัศนะของครูประจำการที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์นำมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

<u>ครูประจำการ ให้ความสำคัญกว่าปรกติ</u>	<u>ครูประจำการ ให้ความสำคัญแต่ปรกติขึ้นไป</u>
1. งานบริการการศึกษา	1. งานบริการการศึกษา
2. งานติดตามและประเมินผล	2. งานติดตามและประเมินผล
3. งานวิเคราะห์หลักสูตร	3. งานนิเทศการศึกษา
4. งานนิเทศการศึกษา	4. งานวิเคราะห์หลักสูตร
5. งานพัฒนาการเรียนการสอน	5. งานพัฒนาการเรียนการสอน
6. งานสถิติและค้นคว้าวิจัย	6. งานสถิติและค้นคว้าวิจัย
	7. งานวางแผน

เมื่อพิจารณาการลำดับข้างต้นแล้วพบว่า ครูประจำการที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน สดลำดับบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์สอดคล้องกัน งานที่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ งานบริการการศึกษา งานติดตามและประเมินผล วิเคราะห์หลักสูตร และนิเทศการศึกษาดำเนินลำดับ

2.2 ทัศนะของครูประจำการที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

จากผลการวิจัยพบว่า ครูประจำการที่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีความคาดหวังเฉพาะด้านงานวิเคราะห์หลักสูตร งานบริการการศึกษา และงานติดตามและประเมินผล สูงกว่า ครูประจำการที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจาก

ครูที่มีวุฒิสูง ส่วนมากจะเป็นครูที่พึงสำเร็จจากสถาบันฝึกหัดครู ยังไม่มีประสบการณ์ในการสอน ที่จะทำให้การเรียนการสอนเป็นผลดีเท่าที่ควร แต่มีความสนใจจะปรับปรุงงานด้านวิชาการ (วิจิตร วรตบางกูร ภาณุจนา ศรีกาพิสินธุ์ และ สุพิชญา ธีระกุล 2519 : 13 - 14) และอีกประการหนึ่ง ระเบียบนี้เป็นข่วงเปลี่ยนมาใช้หลักสูตรประถมศึกษาฉบับพุทธศักราช 2521 ซึ่งมีปรัชญาการศึกษา โครงสร้างของวิชาขบวนการเรียนการสอน และการประเมินผล แตกต่างจากหลักสูตรเก่า ทำให้ครูที่มีความรู้ทางวิชาการสูงและสนใจจะปรับปรุงงานวิชาการ ในโรงเรียน จึงต้องการเฉพาะด้านนี้ ดังนั้น ครูประจำการที่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป จึงมีความคาดหวังด้านเหล่านี้สูงกว่าครูประจำการวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี

จากทัศนะของครูประจำการที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ นำมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ตรงกันดังนี้

1. งานนิเทศการศึกษา
2. งานติดตามและประเมินผล
3. งานบริการการศึกษา
4. งานวิเคราะห์หลักสูตร
5. งานพัฒนาการเรียนการสอน
6. งานสถิติและค้นคว้าวิจัย
7. งานวางแผน

เมื่อพิจารณาการลำดับข้างต้นนี้พบว่า ครูประจำการมีความคาดหวังด้านนิเทศ การศึกษาเป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่ ด้านติดตามและประเมินผล และด้านบริการ การศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มัย ลูชเยี่ยม (มัย ลูชเยี่ยม 2522 : 84 - 88) ได้กล่าวถึงด้านพัฒนาบุคลากรครูกรุงเทพมหานครไว้ว่า การออกเยี่ยมโรงเรียนและการติดตามผลการอบรม บุคลากรครูเพื่อประเมินผล ยังอยู่ในเกณฑ์น้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ปัญหาด้านขาดงบประมาณ และศึกษานิเทศก์มีจำนวนน้อยจึงไม่สามารถให้บริการได้ทั่วถึง

3. เปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีต่อบทบาท ที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

3.1 ทักษะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

จากผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อย ประสบการณ์ปานกลาง และประสบการณ์มาก มีทักษะต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารในโรงเรียนทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานด้านวิชาการในโรงเรียนร่วมกับศึกษานิเทศก์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา 2520 : 84) อาจเป็นเพราะผู้บริหารในโรงเรียนได้ใกล้ชิดและเข้าใจลักษณะงานของศึกษานิเทศก์ทั้งด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติงาน จึงมีความเห็นไม่แตกต่างกัน

3.2 ทักษะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

จากผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อย ประสบการณ์ปานกลาง และประสบการณ์มาก มีทักษะต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์แตกต่างกันเฉพาะด้านวิเคราะห์หลักสูตร ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน โดยพบว่าผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อย มีความคาดหวังด้านวิเคราะห์หลักสูตรสูงกว่าผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์มาก ทั้งนี้ตามหลักสูตรชาติ ผู้ที่มีประสบการณ์น้อยย่อมต้องการรับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ สูงกว่าผู้ที่มีประสบการณ์มาก โดยเฉพาะขณะนี้ในช่วงเปลี่ยนมาใช้หลักสูตรประถมศึกษา ฉบับพุทธศักราช 2521 ซึ่งมีโครงสร้างของวิชา แตกต่างจากหลักสูตรฉบับเก่า ดังนั้นผู้บริหารในโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้นำการนิเทศในโรงเรียน จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจด้านการใช้หลักสูตรในโรงเรียน เพื่อจัดการศึกษาในโรงเรียนให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยจึงมีความคาดหวังด้านวิเคราะห์หลักสูตร สูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์มาก

4. เปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

4.1 ทัศนคติของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงเฉพาะด้านนิเทศการศึกษา งานวิเคราะห์หลักสูตร และงานพัฒนาการเรียนการสอนสูงกว่าทัศนคติของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีเวลาและโอกาสศึกษาทฤษฎีการให้บริการนิเทศในโรงเรียนมากกว่าผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี จึงเห็นข้อแตกต่างเมื่อนำทฤษฎีมาเปรียบเทียบกับกรปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำหรับผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนมากได้ทำหน้าที่บริหารการศึกษามานาน อาจมองเห็นและเข้าใจปัญหาการนิเทศในโรงเรียนได้ชัดเจนกว่า จึงมองการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์เฉพาะด้านนิเทศการศึกษา ด้านวิเคราะห์หลักสูตร และงานพัฒนาการเรียนการสอนสูงกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

จากทัศนคติของผู้บริหารในโรงเรียน ที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ นำมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

<u>ผู้บริหารที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี</u>	<u>ผู้บริหารที่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป</u>
1. งานวิเคราะห์หลักสูตร	1. งานบริการการศึกษา
2. งานบริการการศึกษา	2. งานติดตามและประเมินผล
3. งานติดตามและประเมินผล	3. งานวิเคราะห์หลักสูตร
4. งานนิเทศการศึกษา	4. งานนิเทศการศึกษา
5. งานพัฒนาการเรียนการสอน	5. งานพัฒนาการเรียนการสอน
6. งานสถิติและค้นคว้าวิจัย	6. งานสถิติและค้นคว้าวิจัย
7. งานวางแผน	7. งานวางแผน

เมื่อพิจารณาการลำดับข้างต้นนี้ จะเห็นว่าผู้บริหารในโรงเรียนทั้งสองกลุ่มมีทัศนคติที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจมาจากผู้บริหารพิจารณาโดยอาศัยหลักการด้านประสบการณ์

หรือด้านความรู้ทางทฤษฎีที่เรียนมา ชื่อน้ำสังเกต คือ ผู้บริหารวัดตั้งแต่ปณิธานขึ้นไปมีทักษะ
ตอบบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์ตรงกับทักษะของครูประจำการในลำดับที่ 1 และ 2

4.2 ทักษะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีบทบาทที่
คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิตั้งแต่ปณิธานขึ้นไป และวุฒิ
ต่ำกว่าปณิธาน มีความคาดหวังต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน
เมื่อนำมาจัดลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่าสอดคล้องกันดังนี้

ผู้บริหารที่มีวุฒิต่ำกว่าปณิธาน

1. งานบริการการศึกษา
2. งานติดตามและประเมินผล
3. งานวิเคราะห์หลักสูตร
4. งานนิเทศการศึกษา
5. งานพัฒนาการเรียนการสอน
6. งานสถิติและค้นคว้าวิจัย
7. งานวางแผน

ผู้บริหารที่มีวุฒิตั้งแต่ปณิธานขึ้นไป

1. งานบริการการศึกษา
2. งานติดตามและประเมินผล
3. งานนิเทศการศึกษา
4. งานวิเคราะห์หลักสูตร
5. งานพัฒนาการเรียนการสอน
6. งานสถิติและค้นคว้าวิจัย
7. งานวางแผน

เมื่อพิจารณาการจัดลำดับข้างต้น จะเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนทั้งสองกลุ่ม ให้
ลำดับความสำคัญอันดับต้นไว้สอดคล้องกัน คือ งานบริการการศึกษา งานติดตามและ
ประเมินผล ส่วนงานด้านนิเทศการศึกษาถูกจัดให้เป็นอันดับ 3 และ 4 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ
ผู้บริหารมีความเห็นว่าตนเองทำหน้าที่นิเทศในโรงเรียนอยู่แล้ว ศึกษานิเทศก์จึงควร
ปฏิบัติงานวิชาการด้านอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการนิเทศในโรงเรียน

5. เปรียบเทียบระหว่างทักษะของครูประจำการกับผู้บริหารในโรงเรียนที่มีต่อ
บทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

5.1 ทัศนะของครูประจำการกับผู้บริหารในโรงเรียนที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริง แต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

จากผลการวิจัย พบว่าครูประจำการกับผู้บริหารในโรงเรียนมีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดด้านนิเทศการศึกษา ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน โดยครูประจำการมีทัศนะต่อบทบาทด้านนิเทศการศึกษาสูงกว่าทัศนะของผู้บริหารในโรงเรียน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก การปฏิบัติงานนิเทศนั้น ศึกษานิเทศก์ได้พบครูโดยตรง เพื่อให้คำแนะนำชี้แจงทางวิชาการ ซึ่งบางครั้งการออกไปนิเทศของศึกษานิเทศก์อาจไม่พบผู้บริหารในโรงเรียน เพราะไปรุดระหว่างราชการที่อื่น ดังนั้น ครูประจำการจึงมีทัศนะต่อบทบาทด้านนิเทศการศึกษาสูงกว่าทัศนะของผู้บริหารในโรงเรียน

✓ จากทัศนะของครูประจำการกับผู้บริหารในโรงเรียนที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์ นำมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่ามีทัศนะตรงกัน คือ

1. งานบริการการศึกษา
2. งานติดตามและประเมินผล
3. งานวิเคราะห์หลักสูตร
4. งานนิเทศการศึกษา
5. งานพัฒนาการเรียนการสอน
6. งานสถิติและค้นคว้าวิจัย
7. งานวางแผน

✓ เมื่อพิจารณาการลำดับข้างต้นนี้ จะเห็นว่าครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียน มีความเห็นตรงกันว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานด้านบริการการศึกษามากกว่าด้านอื่น ๆ

5.2 ทัศนะของครูประจำการกับผู้บริหารในโรงเรียนที่มีบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

จากผลการวิจัยพบว่า ครูประจำการกับผู้บริหารในโรงเรียนมีทัศนะต่อบทบาทที่คาดหวังแตกต่างกันเฉพาะด้านงานนิเทศการศึกษาและงานวิเคราะห์หลักสูตร ส่วนด้านอื่น ๆ

ไม่แตกต่างกัน โดยพบว่าครูประจำการมีความคาดหวังสูงกว่าผู้บริหารในโรงเรียน ทั้งนี้เพราะ
ระยะนี้เป็นช่วงที่เปลี่ยนหลักสูตรประถมศึกษามาใช้หลักสูตรฉบับพุทธศักราช 2521 ซึ่งมีปรัชญา
การศึกษา โครงสร้างของวิชา และขอบข่ายการเรียนการสอนแตกต่างจากหลักสูตรเก่า ดังนั้น
ครูประจำการในฐานะเป็นผู้รับนโยบายการศึกษาไปสู่ด้นขอบข่ายการเรียนการสอนในชั้นเรียน
จึงมีความคาดหวังด้านเหล่านี้สูงกว่าผู้บริหารในโรงเรียน

จากทัศนะของครูประจำการกับผู้บริหารในโรงเรียนที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังของ
ศึกษานิเทศก์ นำมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้

<u>ครูประจำการ</u>	<u>ผู้บริหารในโรงเรียน</u>
1. งานนิเทศการศึกษา	1. งานบริการการศึกษา
2. งานติดตามและประเมินผล	2. งานติดตามและประเมินผล
3. งานบริการการศึกษา	3. งานนิเทศการศึกษา
4. งานวิเคราะห์หลักสูตร	4. งานพัฒนาการเรียนการสอน
5. งานพัฒนาการเรียนการสอน	5. งานสถิติและค้นคว้าวิจัย
6. งานสถิติและค้นคว้าวิจัย	6. งานวิเคราะห์หลักสูตร
7. งานวางแผน	7. งานวางแผน

เมื่อพิจารณาการลำดับข้างต้นนี้ จะเห็นว่าครูมีความคาดหวังต่อบทบาทของ
ศึกษานิเทศก์ด้านนิเทศศึกษามากที่สุด แต่ผู้บริหารแม้จะเห็นว่าศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติงาน
ด้านบริการการศึกษา เป็นอันดับแรกแล้วแต่ก็ยังคงมีความคาดหวังด้านบริการการศึกษาอยู่ใน
อันดับต้น เพื่อเป็นการสนับสนุนการนิเทศในโรงเรียนของผู้บริหารเอง

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลการวิจัยเรื่องนี้ แสดงถึงความคาดหวังของครูประจำการ ซึ่งมีประสบการณ์น้อย
และประสบการณ์ปานกลาง ที่ต้องการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ เฉพาะด้านงานวิเคราะห์
หลักสูตร สูงกว่าครูประจำการที่มีประสบการณ์มาก ส่วนครูประจำการที่มีวุฒิแต่ปริญญาดำเนินไป

มีความคาดหวังต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์เฉพาะด้านงานวิเคราะห์หลักสูตร งานบริการ การศึกษา งานติดตามและประเมินผล สูงกว่าครูประจำการที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี

นอกจากนี้ ผลการวิจัยได้พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย มีความคาดหวังต่อ การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ เฉพาะด้านงานวิเคราะห์หลักสูตรสูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ มาก ส่วนผู้บริหารที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี มีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์เฉพาะด้าน นิเทศการศึกษา งานวิเคราะห์หลักสูตร และงานพัฒนาการเรียนการสอน สูงกว่าผู้บริหารที่มี วุฒิต่ำแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เพราะครูและผู้บริหาร มีปัญหาด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ในห้องเรียน รวมทั้งการคัดเลือกการเรียนการสอน ตามหลักสูตรประถมศึกษา ฉบับพุทธศักราช 2521 สิ่งเหล่านี้เป็นงานที่ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติอยู่แล้ว แต่เนื่องจากศึกษานิเทศก์มีปัญหาด้าน บุคลากร กล่าวคือ มีบุคลากรน้อย และบางครั้งศึกษานิเทศก์ต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างอื่นอันเร่งด่วน ทำให้การนิเทศไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษากรุงเทพ มหานคร 2521 : 5) ดังนั้น ทางโรงเรียนควรแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยผ่านระบบกลุ่มโรงเรียน ดังนี้ คือ โรงเรียนแต่ละโรงเรียนภายในกลุ่ม ส่งตัวแทนมา ซึ่งอาจจะเป็นหัวหน้าฝ่ายวิชา ตัวแทนครู ผู้ช่วยครูใหญ่ หรือครูใหญ่ มาร่วมประชุมเพื่อแก้ไขปัญหา โดยเชิญวิทยากร ซึ่งอาจเป็น ศึกษานิเทศก์ ศึกษาธิการเขต และผู้เชี่ยวชาญ จากสถาบันอื่น ๆ เช่น วิทยาลัยครู มหาวิทยาลัย และศูนย์พัฒนาหลักสูตรของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยในเรื่องบทบาทของศึกษานิเทศก์ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดต่าง ๆ
2. ควรมีการวิจัยเรื่องบทบาทของการจัดนิเทศการศึกษา ในโรงเรียนประถมสาธิต ในสังกัดวิทยาลัยครู และสังกัดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ

3. ควรจะมีการวิจัยหาค้นหาของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการนิเทศการศึกษา เช่น
ศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศเขต ประธานกลุ่มโรงเรียน ครูหัวหน้าสายวิชา ฯลฯ
4. ควรมีการวิจัยในเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียนและอุปสรรค
5. ควรจะมีการวิจัยด้านการนิเทศ ทำให้ลึกซึ้ง เฉพาะเรื่องด้านความต้องการรับนิเทศ
ของครูและผู้บริหารในโรงเรียน โดยแยกศึกษาเป็นรายกลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิชาทักษะ
กลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มวิชาการงาน
และพื้นฐานอาชีพ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 4 พ.ศ.

2520 - 2524 2520, 197 หน้า

_____ รายงานการวิจัยประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา 2520, 148 หน้า

ครูป้อม บางกะปิ (นามแฝง) "ภาพพจน์ของศึกษานิเทศก์กรุงเทพมหานคร" วิทยาสาร

23 : 23 1 ธันวาคม 2521

ปูชาดี ทวีพม์มาก ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนสังกัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2521, 206 หน้า ยึดสำเนา

✓ ธีรเทพ ทองสถิตย์ ความคิดเห็นของครูประถมศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์

วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2515, 206 หน้า ยึดสำเนา

✓ บุรณัยก แสงศิริกุล การศึกษาหน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ส่วนกลางใน

กระทรวงศึกษาธิการ วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2512, 103 หน้า

ยึดสำเนา

พญาศึก (นามแฝง) "กทม. การศึกษาวันนี้" วิทยาสาร 19 : 24 - 26 15 ตุลาคม

2521

พนัส หันมาดิษฐ์ หลักบริหารโรงเรียน โรงพิมพ์วัฒนาพานิช พระนคร 2513, 148 หน้า

ภิญโญ สารธ บทบาทของศึกษานิเทศก์จังหวัด กองวางแผนการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

โรงพิมพ์การค้าสนา 2512, 135 หน้า

บุญ บุญเชิด ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด

วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 152 หน้า ยึดสำเนา

ณัฏฐ์ ลือเอี่ยม ทัศนะของผู้บริหารในโรงเรียนและครู ต่อบทบาทการบริหารบุคลากรของ

กรุงเทพมหานคร ปรินญาณิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2522, 123 หน้า ยึดสำเนา

ระเบียบ เพชรประสิทธิ์ ปัญหาการนิเทศการศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

วิทยานิพนธ์ ค.บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2512, 64 หน้า อัดสำเนา

ล้วน ล้ายยศ และ อังคณา ตันติรัตนานนท์ สถิติวิทยาทางการศึกษา วัฒนาพานิช

2515, 276 หน้า

วิจิตร วรุตบางกูร กาญจนา ศรีกาพิสินธุ์ และ สุพิชญา ธีระกุล การนิเทศการศึกษา

พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์พัฒนา 2519, 210 หน้า

วิจิตร วรุตบางกูร และ สุพิชญา ธีระกุล การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา

เบื้องต้น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2520, 178 หน้า

✓ วิจิตร อนุวัชพันธ์ การสำรวจคุณสมบัติของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญ ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 46 หน้า อัดสำเนา

วิจิตต์ เข้มแข็ง ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์ประถมศึกษา ประจำ

จังหวัด วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2515, 168 หน้า อัดสำเนา

วิเชียร เกตุสิงห์ สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาแห่งชาติ พิมพ์ครั้งที่ 4 2521, 150 หน้า

ศักดิ์สุบรรณ สังการิพนธ์ บทบาทของศึกษานิเทศก์ในทัศนะของครูที่ได้รับการนิเทศการศึกษา

วิทยานิพนธ์ ร.ป.ม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2512, 176 หน้า อัดสำเนา

ศึกษาริการ, กระทรวง กรมสามัญศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ ประมวลบทความการนิเทศ

การศึกษา ปี 2520 2520, 339 หน้า

ศึกษาริการ, กระทรวง กรมสามัญศึกษา องค์ประกอบที่เอื้ออำนวยและ/หรือเป็นอุปสรรคต่อ

การเปลี่ยนแปลงการประถมศึกษาในอนาคต 2520, 152 หน้า

รายงานประจำปีของกรมสามัญศึกษา 2505, 75 หน้า

สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร สถิติจำนวนนักเรียนและครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร

หน้า 1 - 2, 2522

สำนักงานศึกษาของท่านและอุดมการแห่งวิชาชีพครู ม.ป.ป., 70 หน้า

สำนักงานการศึกษา 8 บทบาทของศึกษานิเทศก์ประจำภาคและจังหวัดในการศึกษา 8 2515,
85 หน้า

ลาย ภาณุรัตน์ "การนิเทศการศึกษา คือ อะไร" ใน คู่มือนิเทศการศึกษา หน้า 11 - 13
แผนกการพิมพ์ วิทยาลัยครูสงขลา 2511

โสมณ รอดทอง ปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด
ปริญญาโท กค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 113 หน้า
วัดสำเนา

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร รายงานการติดตามผลการใช้หลักสูตร
ประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 2522, 35 หน้า

อนันต์ ศรีโสภา สถิติเบื้องต้น โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช กรุงเทพฯ 2521, 396 หน้า

อัครม ลีนวิบาล และ สมศักดิ์ ศรีมาโนชน์ การศึกษา 471 (การนิเทศการศึกษา)
โรงพิมพ์พระพรนา กรุงเทพฯ 2521, 254 หน้า

อาคม จันทสุนทร "การนิเทศการศึกษภายในโรงเรียน" ใน ผู้บริหารกับการนิเทศการศึกษา
และการดำเนินงานทางวิชาการของโรงเรียน หน้า 10 ฝ่ายนิเทศการสอน เขตศึกษา 6
สพฐ 2519

Adams, Harold P. and Frank G. Dickey. Basic Principles of Supervision.
New York, American Book Company, 1953. 320 p.

Burton, William H. and Leo J. Brueckner. Supervision : A Social
Processes. 3rd ed., New York, Appleton-Century Company, 1955.
715 p.

Carlton, Cecil Glover. "Role of Instructional Supervisors as
Perceived by Teacher and Principals in Selected Florida Elementary
Schools," Dissertation Abstracts International. A Humanities
and Social Sciences. 31(9) : 4406-A, March, 1971.

- Dodds, Agnes Cludine. "Supervision of Rural Elementary Teacher in Indiana," Thesis Abstracts Series. 8 : 113 - 119, December, 1957.
- Franseth, Jane. Supervision as Leadership. New York, Row and Peterson and Company, 1961. 380 p.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. 3rd ed., New York, McGraw-Hill, 1957. 681 p.
- Gross, Neal, Ward S. Mason and Alexander W. Mc Eachern. Explorations in Role Analysis. 3rd ed., New York, John Wiley and Sons, 1965. 379 p.
- Harris, Ben N. In-Service Education, a Guide to Better Practice. Englewood Cliffs, Prentice-Hall, 1963. 432 p.
- Harris, Chester W. and Marie R. Liba. Encyclopedia of Educational Research. 3rd ed., New York, Macmillan Company, 1960. 1564 p.
- Lindquist, E.F. Design and Analysis of Experiments in Psychology and Education. Boston, Houghton Mifflin Company, 1956. 3939 p.
- Sarbin, Theodore R. "Role Theory," in Handbook of Psychology. 338 p. Addison-Wesley Publishing Company, 1969.
- Wiles, Kimball. Supervision for Better School. 3rd ed., Englewood Cliffs, Prentice-Hall, Inc., 1957. 348 p.
- Willey, David A. A Comparative Study of Perceptions of and Expectations for the Role of the Country Superintendent in California. Doctoral Dissertation, p. 33 - 35, 1963.
- Winer, B.J. Statistic Principals in Experimental Design. New York, McGraw-Hill Book Company, 1971. 672 p.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถาม

เรียน ท่านอาจารย์ที่นับถือ

ข้าพเจ้า นางสาวพรทิพย์ ไวยโกศา นิสิตปริญญาโท สาขาการประถมศึกษา มีความสนใจจะศึกษา เรื่อง บทบาทการให้บริการทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ สังกัดการศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยใช่แบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูประจำการในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ข้อมูลที่ได้จะนำไปวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อเสนอแนะสำหรับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการทางวิชาการ อันจะเป็นแนวทางปรับปรุงการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

ข้าพเจ้าจึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามชุดนี้ให้ครบทุกข้อ และตรงกับข้อเท็จจริงที่ท่านประสบอยู่ ข้อมูลเหล่านี้จะรักษาไว้เป็นความลับ และไม่มีผลกระทบต่อนำที่การทำงานของท่านแต่ประการใด

หวังว่าคงได้รับความกรุณาด้วยดี จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

นางสาวพรทิพย์ ไวยโกศา

นิสิตปริญญาโท สาขาการประถมศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ตำแหน่ง

☐ ครูประจำการ

☐ ผู้อำนวยการ, ครูใหญ่

2. ประสบการณ์ในการสอนของครูประจำการ

☐ ต่ำกว่า 3 ปี

☐ 3 - 5 ปี

☐ 5 ปีขึ้นไป

3. ประสบการณ์ในการทำงานด้านบริหารของผู้บริหาร, ครูใหญ่

☐ ต่ำกว่า 3 ปี

☐ 3 - 5 ปี

☐ 5 ปีขึ้นไป

4. วุฒทางการศึกษา

☐ ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรีลงมา

ตอนที่ 2

คำถามแต่ละข้อให้ท่านพิจารณา 2 ครั้ง ดังนี้

ครั้งแรก ให้ท่านพิจารณาข้อความที่กำหนดไว้ว่า ตรงกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
สำนักงานการศึกษา กทม. ในระดับใดของ 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด แล้วขีด
เครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน ในช่องบทบาทที่เป็นจริง

ครั้งที่สอง จากข้อความเดิม ท่านมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงานการศึกษา กทม.
ควรจะปฏิบัติงานเหล่านี้เพียงไร แล้วขีดเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็น
ของท่าน ในช่องบทบาทที่คาดหวัง

ตัวอย่าง

1. กรณีที่ท่านมีปัญหาด้านการใช้หลักสูตร 2521

ศึกษานิเทศก์ สามารถอธิบายให้ท่านเข้าใจได้

2. ในการอบรมทางวิชาการทุกครั้ง ศึกษานิเทศก์

เปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็นอย่าง

เต็มที่

บทบาทที่เป็นจริง				บทบาทที่คาดหวัง			
มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
		✓		✓			
	✓					✓	

จากตัวอย่างข้อ 1 ถ้าท่านขีดเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องน้อยของบทบาทที่เป็นจริง และขีดเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องมากที่สุดของช่องบทบาทที่คาดหวัง หมายความว่า ท่านเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานด้านนี้น้อยและควรจะปฏิบัติงานด้านนี้เพิ่มให้มากที่สุด

จากตัวอย่างข้อ 2 ถ้าท่านเลือกขีดเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องมากของช่องบทบาทที่เป็นจริง และขีดเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องน้อยของช่องบทบาทที่คาดหวัง หมายความว่า ท่านเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ ปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับมาก และควรจะลดให้น้อยกว่า เดิม

บทบาทของศึกษานิเทศก์ กทม. ด้านการนิเทศ

	บทบาทที่เป็นจริง				บทบาทที่คาดหวัง			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1. ได้ร่วมมือกับครูนำวิธีสอนใหม่ ๆ มาใช้ในโรงเรียน								
2. ได้ร่วมมือกับครูในการแก้ไขปัญหาและหาทางปรับปรุง การเรียนการสอนให้ดีขึ้น								
3. ได้ประชุมครูเพื่อแนะนำเทคนิคทางการศึกษาใหม่ ๆ								
4. ได้หาทางช่วยเหลือครูในชั้นที่มีเด็กล่อตมมาก ๆ								
5. ได้สำรวจปัญหาและอุปสรรคการเรียนการสอนร่วมกับ ทางโรงเรียนแล้วมอบให้ทางโรงเรียนรับไปแก้ไข								
6. ได้ให้ความร่วมมือแก่ครูในการช่วยเหลือ, เด็กเรียน ช้า หรือเด็กผิดปกติกรณีอื่น ๆ เป็นกรณีพิเศษ								
ท่านได้รับการอบรม สัมมนาวิธีการสอนวิชาต่อไปจาก หน่วยศึกษานิเทศก์ กรุงเทพมหานคร มากน้อยเพียงไร สำหรับครูสอนตามหลักสูตรใหม่ตอบข้อ 7 - 11								
7. วิชาภาษาไทย								
8. วิชาคณิตศาสตร์								
9. กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต								
10. กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย								
11. กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ								

	บทบาทที่เป็นจริง				บทบาทที่คาดหวัง			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
สำหรับครูสอนตามหลักสูตร กำหนดข้อ 12 - 19								
12. หมวดวิชาภาษาไทย								
13. หมวดวิชาคณิตศาสตร์								
14. หมวดวิชาวิทยาศาสตร์								
15. หมวดวิชาสังคมศึกษา								
16. หมวดวิชาภาษาอังกฤษ								
17. หมวดวิชาพลานามัย								
18. หมวดวิชาทัศนศึกษา								
19. หมวดวิชาศิลปศึกษา								
บทบาทของศึกษานิเทศก์ กทม. ด้านการวางแผน								
1. ได้มีส่วนร่วมวางแผนปฏิบัติงานของทางโรงเรียน								
2. เคยร่วมประชุมปรึกษาทางวิชาการกับทางโรงเรียน								
3. ได้วางโครงการปฏิบัติงานในการไปเยี่ยม โรงเรียนไว้ล่วงหน้า								
4. ได้วางหลักเกณฑ์ในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ของครู								
5. ได้นำปัญหาด้านการสอนของครูมาพิจารณาเป็น แนวการตัดสินมอบรางวัล								

	บทบาทที่เป็นจริง				บทบาทที่คาดหวัง			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
6. ร่วมมือกับทางโรงเรียนในการวางแผนแก้ปัญหาการเรียนการสอน _____								
7. ร่วมมือกับทางโรงเรียนเพื่อวางแผนแก้ปัญหาเด็กนักเรียน _____								
บทบาทของศึกษานิเทศก์ ทบทวน ด้านพัฒนาการเรียนการสอน								
1. ได้ให้คำแนะนำแก่ครูในการจัดชั้นเรียน _____								
2. ได้ให้คำแนะนำแก่ครูในการจัดตารางสอน _____								
3. ได้จัดอบรมสัมมนา คณะครูด้านปัญหาการเรียนการสอน และวิธีแก้ไข _____								
4. ได้จัดลำดับตารางสอนตามที่ครูเสนอ _____								
5. ได้จัดหา คณะครูไปชมโรงเรียนตัวอย่างโรงเรียนในโครงการทดลอง เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน _____								
6. ได้ลำดับการใช้เพลงและเกมต่าง ๆ เพื่อประกอบบทเรียน _____								
7. ปัจจุบันนี้ศึกษานิเทศก์ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่ทางโรงเรียนมากน้อยเพียงไร _____								
8. ให้ความสนใจและสนับสนุนครูในการทดลอง ค้นคว้า การสอนแบบต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน _____								

	บทบาทที่เป็นจริง				บทบาทที่คาดหวัง			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
9. ตามทัศนะของท่าน การอบรมทางวิชาการของ หน่วยศึกษานิเทศก์เป็นประโยชน์ต่อการเรียน การสอนเพียงไร								
10. กรณีที่ท่านผ่านการอบรมสัมมนาทางวิชาการมาแล้ว ท่านได้นำไปใช้ประโยชน์ในชั้นเรียนเพียงไร								
บทบาทของศึกษานิเทศก์ กทม. ด้านวิเคราะห์การพัฒนา								
<u>หลักสูตร</u>								
1. ได้จัดทำกำหนดการเลื่อนให้สอดคล้องกับหลักสูตร และความต้องการของชุมชน								
2. ได้แนะนำชี้แจงให้ครูเข้าใจจุดมุ่งหมายและนโยบาย ทางการศึกษาของหลักสูตรประถมศึกษา 2521								
3. ได้จัดส่งเอกสารเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรให้แก่ทาง โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ								
4. ได้ร่วมประชุมกับคณะครูเมื่อมีปัญหาด้านการใช้ หลักสูตรในระดับโรงเรียน								
5. ได้ร่วมมือกับคณะครูจัดทำสื่อหาวิชาให้เหมาะสม กับชุมชน โดยเพิ่มเติม-ตัดทอนเนื้อหาบางตอนของ วิชา								

	บทบาทที่เป็นจริง				บทบาทที่คาดหวัง			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
6. ได้ติดตามผลการสอนของครูให้สอดคล้องกับหลักสูตร กำหนดการสอน และแผนการสอน								
ศึกษานิเทศก์ให้คำแนะนำการใช้เอกสารเหล่านี้ เพียงไร								
7. คู่มือครู								
8. แผนการสอน								
9. กำหนดการสอน								
10. คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา								
บทบาทของศึกษานิเทศก์ กทม. ด้านบริการการศึกษา								
1. ได้เสนอวิธีผลิตสื่อการสอนที่ราคาถูกลงแก่ครู								
2. ได้เสนอแนะให้ครูนำอุปกรณ์ที่ดีอยู่แล้วมาใช้ประโยชน์ ด้านอื่นเพิ่ม								
3. ได้จัดให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการผลิต สื่อการสอนระหว่างครูในโรงเรียน กลุ่ม โรงเรียน								
4. ได้จัดให้มีการแลกเปลี่ยนสื่อการสอน ระหว่าง กลุ่มโรงเรียนหรือเขตการศึกษา								
5. ได้จัดทำสื่อการสอนไว้เป็นตัวอย่างเพื่อครูได้เป็น แนวความคิดสำหรับทำเอง								

	บทบาทที่เป็นจริง				บทบาทที่คาดหวัง			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
6. ได้ให้คำแนะนำแก่ทางโรงเรียนถึงแหล่งที่สามารถติดต่อยืมสื่อการสอน								
7. ได้ให้คำแนะนำแก่ทางโรงเรียนถึงแหล่งที่สามารถจัดหาสื่อการสอนได้ในราคาไม่แพงเกินไป								
8. "วารสารครู" ของกรุงเทพมหานคร มีข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษามากเพียงไร								
9. "ข่าวสำนักการศึกษา" ของกรุงเทพมหานคร มีข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษามากเพียงไร								
10. ได้ช่วยประสานงานด้านการจัดตารางสอน								
11. ได้ช่วยประสานงานด้านการจัดอบรมทางวิชาการ								
12. ได้ช่วยประสานงานด้านการวัดผลการศึกษาปลายปี								
บทบาทของศึกษานิเทศก์ กทม. ด้านงานสถิติค้นคว้าวิจัย								
1. ได้ส่งเสริมให้ครูทำตารางเปรียบเทียบ หรือกราฟแสดงผลการศึกษาภายในห้องเรียน เพื่อกระตุ้นความสนใจการเรียนของเด็ก								
2. ได้ส่งเสริมให้ครูทำตารางเปรียบเทียบหรือกราฟแสดงผลการศึกษาระหว่างชั้นเรียน								
3. ได้ร่วมมือกับครูทดลองใช้อุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับวัยเด็ก								

	บทบาทที่เป็นจริง				บทบาทที่คาดหวัง			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
4. ได้ร่วมมือกับครูหาทางช่วยเหลือ เด็กที่มีปัญหา								
5. ได้ร่วมมือกับครูศึกษาปัญหาและอุปสรรคการเรียน การสอน								
6. ได้วิสัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับการ ประถมศึกษาของกรุงเทพมหานคร								
7. ได้เผยแพร่ความรู้จากงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ ต่อการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาแก่ ทางโรงเรียน								
8. ได้สนับสนุนให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทำการวิจัยทาง การประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัด กทม.								
9. ได้นำโครงการใหม่ ๆ ที่ผ่านการวิจัยมาแล้ว มาลองใช้ในโรงเรียน								
10. ศึกษาวิเคราะห์ได้รวบรวมสถิติผลการศึกษาของ แต่ละโรงเรียนไว้เพื่อประโยชน์ในการจัดนิเทศ								
บทบาทของศึกษานิเทศก์ กทม. ด้านงานติดตามและ ประเมินผลนักเรียน								
1. ได้แนะนำให้ครูนำผลการเรียนของเด็กมา เปรียบเทียบเป็นระยะ เพื่อประเมินผลพัฒนาการ ทางสมอง								

	บทบาทที่เป็นจริง				บทบาทที่คาดหวัง			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
2. ได้จัดอบรมวิธีวัดผลการเรียนแก่ครู								
3. ได้จัดอบรมครูเพื่อสร้างแบบทดสอบที่มีคุณภาพ								
4. เป็นผู้นำในการจัดทำข้อสอบที่มีคุณภาพไว้ใช้								
5. ได้ให้คำแนะนำชี้แจงแก่ครูเรื่องเทคนิคการเขียนข้อสอบ								
6. สำหรับชั้นเรียนที่ใช้การประเมินผลเพื่อตัดสินเลื่อนชั้น ศึกษานิเทศก์ได้ร่วมมือกับคณะครูวางแผนหลักเกณฑ์ ในการประเมินผลเด็ก								
7. ได้จัดทำมีคำสั่งข้อสอบสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัด กทม. เพื่อใช้เป็นข้อสอบมาตรฐาน								
8. ได้นำข้อสอบมาตรฐานมาปรับปรุงเพื่อให้ทันกับ เหตุการณ์ปัจจุบัน								
9. เล่นแนะนำให้ครูเข้าใจถึงหลักเกณฑ์และวิธีการ ตรวจสอบคุณภาพ ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง เพื่อประเมินผล พัฒนาการทางร่างกายเด็ก								
10. ✓ ร่วมมือกับคณะครูแก้ไขปัญหาด้านการประเมินผล นักเรียน								
11. ได้ให้คำแนะนำแก่ครูด้านการตรวจสอบความรู้พื้นฐาน และทักษะเบื้องต้นของนักเรียน								
12. ได้ให้คำแนะนำแก่ครูด้านการวัดผลตามจุดประสงค์ ในเล่มดประจำชั้น								

ภาคผนวก ข.

โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

1. โรงเรียนวัดเทวสุนทร
2. โรงเรียนวัดเล่มีนนาฬ
3. โรงเรียนบ้านลาดพร้าว
4. โรงเรียนบางเขน (ไว้ล้าลือลัธ)
5. โรงเรียนวัดดอนเมือง
6. โรงเรียนวัดหลักสี่
7. โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์
8. โรงเรียนประชาภิบาล
9. โรงเรียนวัดเกาะลัธรรณาราม
10. โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย
11. โรงเรียนวัดประมูรวงศ์
12. โรงเรียนวัดขุนจันทร
13. โรงเรียนวัดบุคคโล
14. โรงเรียนวัดกัลยาณ
15. โรงเรียนวัดราชคฤห์
16. โรงเรียนวัดเวฬุราฮิน
17. โรงเรียนวัดกันตการาม
18. โรงเรียนวัดโพธิณมิตร
19. โรงเรียนวัดใหม่บายบัย
20. โรงเรียนวัดกระสับพินิจ
21. โรงเรียนวัดราชารินทร์
22. โรงเรียนวัดใหญ่คัธลัธพรณ
23. โรงเรียนวัดใหญ่คัธลัธพรณ
24. โรงเรียนวัดพิชัยญาติ

25. โรงเรียนวัดทองนพคุณ
26. โรงเรียนวัดทองเพลง
27. โรงเรียนวัดทองธรรมชาติ
28. โรงเรียนวัดประดู่
29. โรงเรียนวัดทองคำกลางาม
30. โรงเรียนเพชรเกษม (จุฬารังค์สงครามอนุสรณ์)
31. โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (สีปรางค์)
32. โรงเรียนวัดนิมมานรดี
33. โรงเรียนบางแค (เมืองสงขลาอนุสรณ์)
34. โรงเรียนวัดพรหมสุวรรณลำคอก
35. โรงเรียนวัดบางประกอก
36. โรงเรียนรัตนสินะอุทิศ
37. โรงเรียนวัดประเล่ห์สุราษฎร์
38. โรงเรียนวัดสัน
39. โรงเรียนวัดสำราญ
40. โรงเรียนวัดแสงร้อน
41. โรงเรียนวัดนาหลวง
42. โรงเรียนวัดทุ่งครุ
43. โรงเรียนราชบุรีบูรณะ
44. โรงเรียนวัดบางเสด็จ
45. โรงเรียนวัดศรีสุทธาราม
46. โรงเรียนสุวรรณาราม
47. โรงเรียนวัดดงมูลเหล็ก
48. โรงเรียนวัดบางขุนนนท์

49. โรงเรียนวัดมะลิ
50. โรงเรียนวัดอัมพวา
51. โรงเรียนวัดยางคู่ธาราม
52. โรงเรียนวัดวิเศษการ
53. โรงเรียนวัดเทพากร
54. โรงเรียนเปาโรหิตย์
55. โรงเรียนวัดจักรแก้วมงคล
56. โรงเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม
57. โรงเรียนวัดวิมุตยาราม
58. โรงเรียนวัดเจ้าอาวม
59. โรงเรียนวัดบางพลัด
60. โรงเรียนวัดรวก
61. โรงเรียนสามัคคีสุทธาวาส
62. โรงเรียนวัดดุสิตาราม
63. โรงเรียนวัดศิริไอยลวรรค์
64. โรงเรียนวัดมกุฏกษัตริยาราม
65. โรงเรียนวัดศรีคตเทพ
66. โรงเรียนวัดมหารณพี
67. โรงเรียนวัดสุทัศน์
68. โรงเรียนวัดพระเชตุพน
69. โรงเรียนวัดราชบุรณะ
70. โรงเรียนวัดมหาธาตุ
71. โรงเรียนวัดราชบุรินทร์
72. โรงเรียนวัดบรมนิวาส

73. โรงเรียนวัดชัยมงคล
74. โรงเรียนวัดปฐมวนาราม
75. โรงเรียนล่อนหลาง
76. โรงเรียนวัดสระบัว
77. โรงเรียนล่อนลุมพินี
78. โรงเรียนปฐมวัน
79. โรงเรียนวัดประจักษ์ประวีรธรรม
80. โรงเรียนวัดถ้ำไถ่ติวารีสีมาราม
81. โรงเรียนลุ่มไทรเทียม
82. โรงเรียนวัดราชผาติการาม
83. โรงเรียนวัดเทวราชกุญชร
84. โรงเรียนวัดเบญจมบพิตร
85. โรงเรียนวัดลุ่มมหานิรมิต
86. โรงเรียนวัดศรัทธาโมลี
87. โรงเรียนวัดประจักษ์ศิลปาคม
88. โรงเรียนวัดธรรมาราม
89. โรงเรียนวัดเทพศิลา
90. โรงเรียนวัดศรีบุญเรือง
91. โรงเรียนบ้านบางกะปิ
92. โรงเรียนสุเหร่าลาดพร้าว
93. โรงเรียนวัดลำผักชีธรรม
94. โรงเรียนวัดลาดพร้าว
95. โรงเรียนวัดบางเตย
96. โรงเรียนโยธินบูรณะ กรุงเทพมหานคร

97. โรงเรียนวัดธาตุทอง
98. โรงเรียนวัดวิจิตรวิทยา
99. โรงเรียนสุเหร่าบางมะเขือ
100. โรงเรียนสุเหร่าสามอิน
101. โรงเรียนวัดภาษี
102. โรงเรียนวัดแค่มั่นทร
103. โรงเรียนวัดบางนาโน
104. โรงเรียนบางกอก (นาคเฝ้าอุปถัมภ์)
105. โรงเรียนวัดธรรมมงคล
106. โรงเรียนวัดวัดดีวิทยา
107. โรงเรียนเพ็ญพินอนุสรณ์

ตาราง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

บทบาทของศึกษานิเทศก์	ค่าความเชื่อมั่น
1. งานนิเทศการศึกษา	.7855
2. งานวางแผน	.7644
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	.7784
4. งานวิเคราะห์หลักสูตร	.8065
5. งานบริการการศึกษา	.8456
6. งานสถิติและค้นคว้าวิจัย	.7983
7. งานติดตามและประเมินผล	.8604
ค่าเฉลี่ยทั้งฉบับ	.8055

ตารางค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่ \ ด้านที่	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4	ด้านที่ 5	ด้านที่ 6	ด้านที่ 7
1.	6.00	8.33	9.61	5.10	6.82	6.82	9.09
2.	5.02	10.16	7.08	7.11	7.61	5.68	8.66
3.	4.10	7.67	10.34	6.06	6.89	6.75	10.10
4.	4.54	12.33	6.55	5.85	5.09	9.90	8.10
5.	5.64	8.19	12.56	4.78	8.88	9.45	8.40
6.	4.62	8.29	8.07	7.82	6.48	7.56	8.31
7.	7.82	9.86	6.02	7.85	8.19	8.39	9.80
8.	8.06	-	4.34	9.28	10.11	11.55	9.25
9.	7.82	-	7.78	8.80	4.53	7.42	4.91
10.	8.02	-	5.00	8.57	7.17	6.14	9.80
11.	7.07	-	-	-	7.65	-	12.40
12.	-	-	-	-	9.43	-	8.82

บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ตามทัศนะของครูประจำการ
และผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

พรทิพย์ ไวยโกศา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มีนาคม 2524

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาทัศนะของครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีประสบการณ์และวุฒิทางการศึกษาต่างกันที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์

กลุ่มตัวอย่างเป็นครูประจำการ จำนวน 140 คน และผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 101 คน เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามที่ทัศนะที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ สถิติที่ใช้ คือ t-test, F-test, Studentized q-Statistic

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูประจำการที่มีประสบการณ์น้อย และประสบการณ์ปานกลาง มีทัศนะต่อบทบาทที่คาดหวัง เฉพาะด้านงานวิเคราะห์หลักสูตรสูงกว่าครูประจำการที่มีประสบการณ์มาก ครูประจำการที่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีทัศนะต่อบทบาทที่คาดหวัง เฉพาะด้านงานวิเคราะห์หลักสูตร งานบริการการศึกษา งานติดตามและประเมินผล สูงกว่าครูประจำการที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนบทบาทที่เป็นจริงนั้น ครูประจำการมีความเห็นไม่แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย มีทัศนะต่อบทบาทที่คาดหวัง เฉพาะด้านงานวิเคราะห์หลักสูตรสูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์มาก ผู้บริหารที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี มีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริง เฉพาะด้าน งานนิเทศการศึกษา งานวิเคราะห์หลักสูตร และงานพัฒนาการเรียนการสอน สูงกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป
3. ครูมีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริง เฉพาะด้านงานนิเทศการศึกษาสูงกว่าผู้บริหาร ครูมีทัศนะต่อบทบาทที่คาดหวัง เฉพาะด้านงานนิเทศการศึกษา และงานวิเคราะห์หลักสูตร สูงกว่าผู้บริหาร

THE ACTUAL ROLES AND EXPECTED ROLES OF EDUCATIONAL SUPERVISORS
AS VIEWED BY THE TEACHERS AND PRINCIPALS IN SCHOOLS
UNDER THE BANGKOK METROPOLIS BUREAU

AN ABSTRACT

BY

PORNTHIP WAIYAPOKA

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University
March, 1981

4

The purpose of this study was to investigate the Bangkok Metropolis teachers and school principals' perceptions on the actual and expected roles of educational supervisors. These teachers and school principals had different experiences and educational qualifications.

The sample included 140 teachers and 101 principals in Bangkok Metropolis schools. The questionnaire on actual and expected roles of supervisors was used to collect data. Then data were analyzed by using t-test, F-test and Studentized q-Statistic.

The results of the study were as the following: -

1. The teachers who had less and average experience had more perceptions on the expected roles in the curriculum development than the teachers who had more experience. The teachers with degrees had more perceptions towards the expected roles in the curriculum development, mass media service and evaluation than the teachers with qualifications below bachelor degrees.

2. The principals who had less experience thought of the expected roles in the curriculum development more than those who had more experience. The principals below bachelor degree viewed the actual roles in the supervision, curriculum development and teaching development more than those with degrees.

3. The teachers had more perceptions on the actual roles in the supervision than the principals. Moreover, they also had more perceptions on the expected roles in the supervision and curriculum development than the principals.